

prof. dr hab. Ewa Stryczyńska-Hodyl

Kowno magiczne. Literacka wędrówka

Wykład
monograficzny/
przedmiot
fakultatywny

Zajęcia 3.

Z ULICY GÓRSKIEJ NA GRODZIĘŃSKĄ, CZYLI
ZEJŚCIE "SZALONEGO" DOKTORA DO CZELUŚCI
PIEKIELNYCH

DOKTOR WSZĘDOBYLSKI W PIEKLE

18 marca 2021

Zanim poznamy nowe miejsca...

...tytułem przypomnienia...

Na poprzednich zajęciach...

...poznaliśmy „kronikarza” – **BAŁWANA** i...

...spacerowaliśmy po placu ratuszowym...

...i przylegających do niego uliczkach...

...te okolice są już dla nas rozpoznawalne?...

Na mapie wygląda to tak...

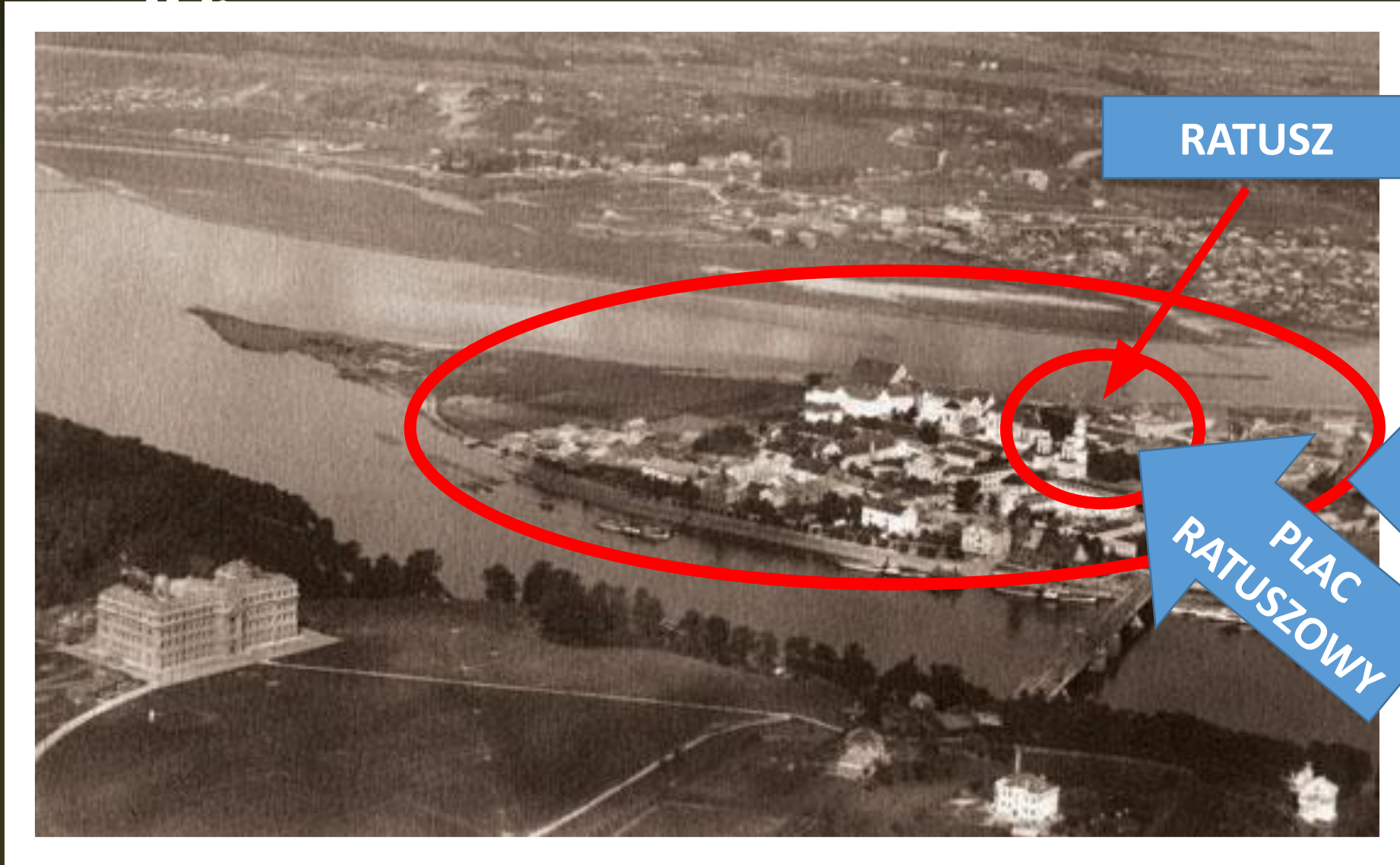
ROTUŠĖS
AIKŠTĖ

Proszę poszukać miejsca na
swoich mapach...

Na zdjęciu tak...

RATUSZ

STARE
MIASTO

PLAC
RATUSZOWY

2

KOŚCIÓŁ
JEZUITÓW...

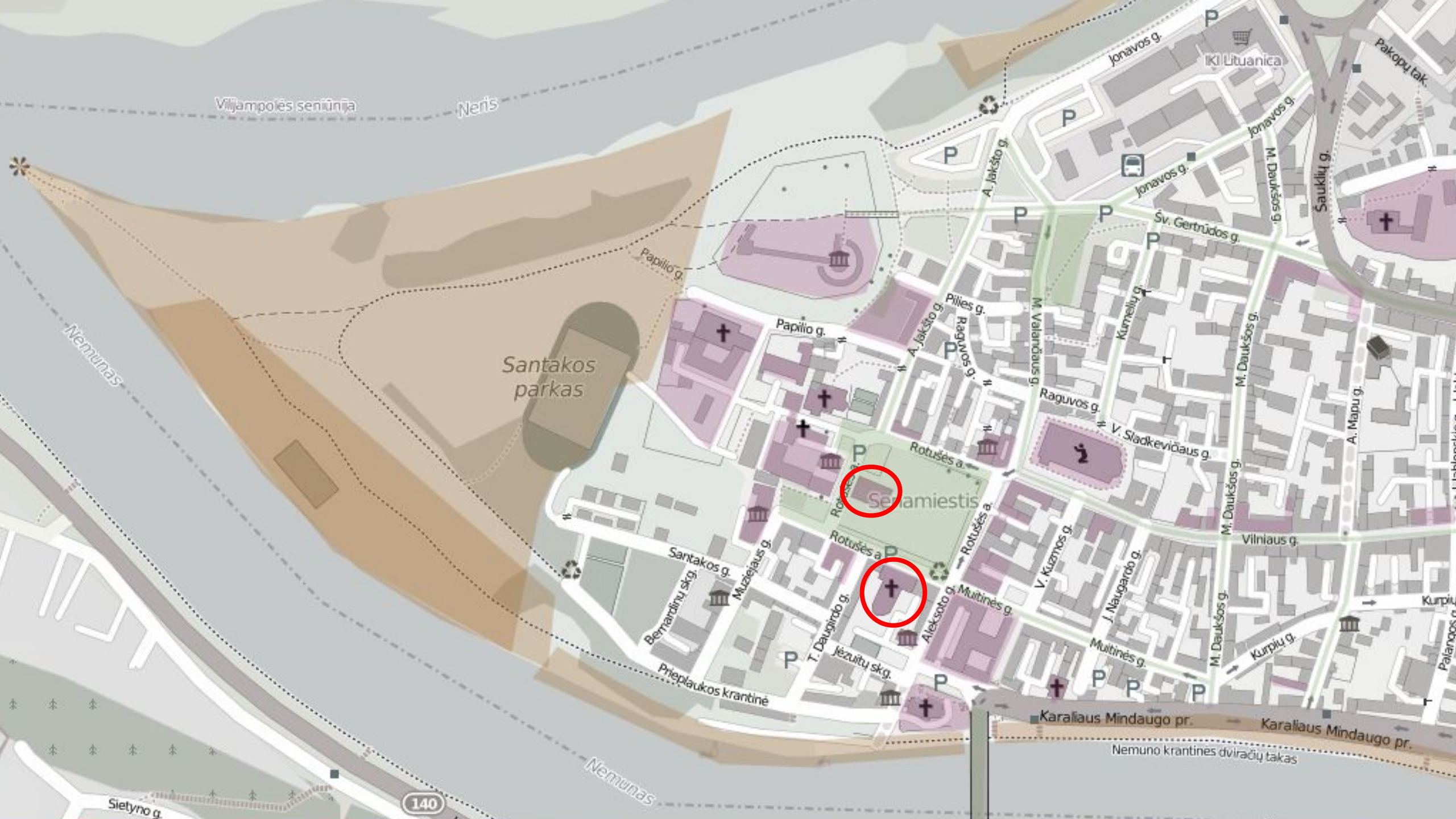

1

RATUSZ
KOWIEŃSKI...

Viljampolės seniūnija

Nėris

Nėma

Papilio g.

Santakos parkas

Papilio g.

Selemiestis

Rotušės a.

Santakos g.

Muzejaus g.

Rotušės a.

Rotušės a.

T. Daugirdo g.

Jėzuitų skg.

Bernardinų skg.

Prieklaikos krantinė

Aleksoto g.

Muitinės g.

Muitinės g.

V. Kuzmos g.

J. Naugardo g.

Muitinės g.

Karaliaus Mindaugo pr.

Karaliaus Mindaugo pr.

Nemuno krantinės dviračių takas

Nėma

Sietyno g.

140

A. Jakšto g.

A. Jakšto g.

A. Jakšto g.

A. Jakšto g.

A. Jakšto g.

A. Jakšto g.

A. Jakšto g.

A. Jakšto g.

A. Jakšto g.

A. Jakšto g.

A. Jakšto g.

A. Jakšto g.

A. Jakšto g.

A. Jakšto g.

A. Jakšto g.

A. Jakšto g.

A. Jakšto g.

A. Jakšto g.

A. Jakšto g.

A. Jakšto g.

A. Jakšto g.

A. Jakšto g.

A. Jakšto g.

A. Jakšto g.

A. Jakšto g.

A. Jakšto g.

A. Jakšto g.

A. Jakšto g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Kl. Ūtvanica

Kl. Ūtvanica

Kl. Ūtvanica

Kl. Ūtvanica

Kl. Ūtvanica

Kl. Ūtvanica

Kl. Ūtvanica

Kl. Ūtvanica

Kl. Ūtvanica

Kl. Ūtvanica

Kl. Ūtvanica

Kl. Ūtvanica

Kl. Ūtvanica

Kl. Ūtvanica

Kl. Ūtvanica

Kl. Ūtvanica

Kl. Ūtvanica

Kl. Ūtvanica

Kl. Ūtvanica

Kl. Ūtvanica

Kl. Ūtvanica

Kl. Ūtvanica

Kl. Ūtvanica

Kl. Ūtvanica

Kl. Ūtvanica

Kl. Ūtvanica

Kl. Ūtvanica

Kl. Ūtvanica

Kl. Ūtvanica

Kl. Ūtvanica

Kl. Ūtvanica

Kl. Ūtvanica

Kl. Ūtvanica

Kl. Ūtvanica

Kl. Ūtvanica

Kl. Ūtvanica

Kl. Ūtvanica

Kl. Ūtvanica

Kl. Ūtvanica

Kl. Ūtvanica

Kl. Ūtvanica

Kl. Ūtvanica

Kl. Ūtvanica

Kl. Ūtvanica

Kl. Ūtvanica

Kl. Ūtvanica

Kl. Ūtvanica

Sauklis g.

Pakopų takas

Pakopų takas

Pakopų takas

Pakopų takas

Pakopų takas

Pakopų takas

Pakopų takas

Pakopų takas

Pakopų takas

Pakopų takas

Pakopų takas

Pakopų takas

Pakopų takas

Pakopų takas

Pakopų takas

Pakopų takas

Pakopų takas

Pakopų takas

Pakopų takas

Pakopų takas

Pakopų takas

Pakopų takas

Pakopų takas

Pakopų takas

Pakopų takas

Pakopų takas

Pakopų takas

Pakopų takas

Pakopų takas

Pakopų takas

Pakopų takas

Karaliaus Mindaugo pr.

Karaliaus Mindaugo pr.

KOŚCIÓŁ ŚWIĘTEJ TRÓJCY I KLASZTOR BERNARDYNEK

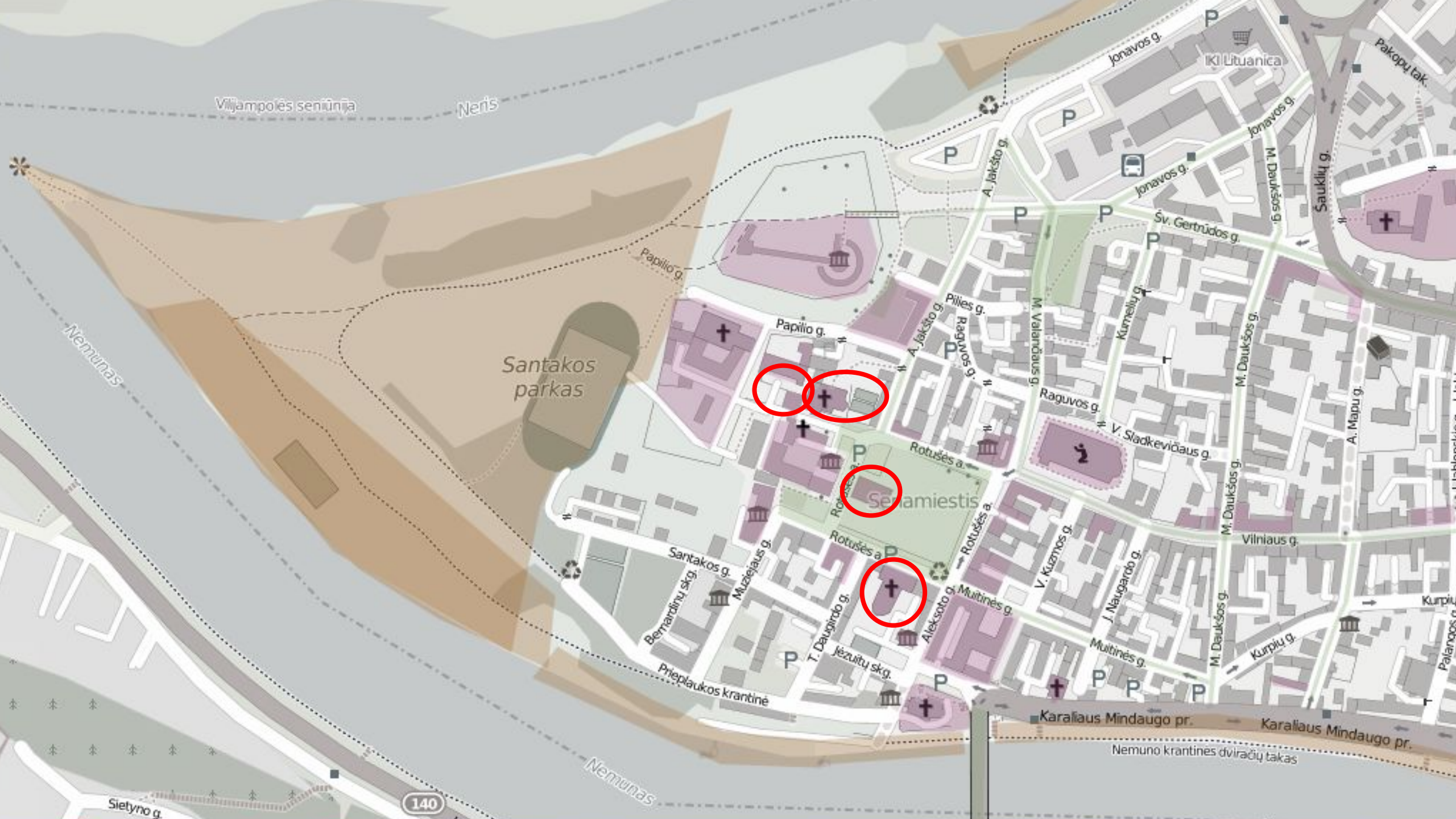
3

4

oraz
SEMINARIUM
DUCHOWNE

Viljampolės seniūnija

Neris

Nemunas

Santakos parkas

Nemunas

140

Sietyno g.

Karaliaus Mindaugo pr.

Karaliaus Mindaugo pr.

Nemuno krantinės dviračių takas

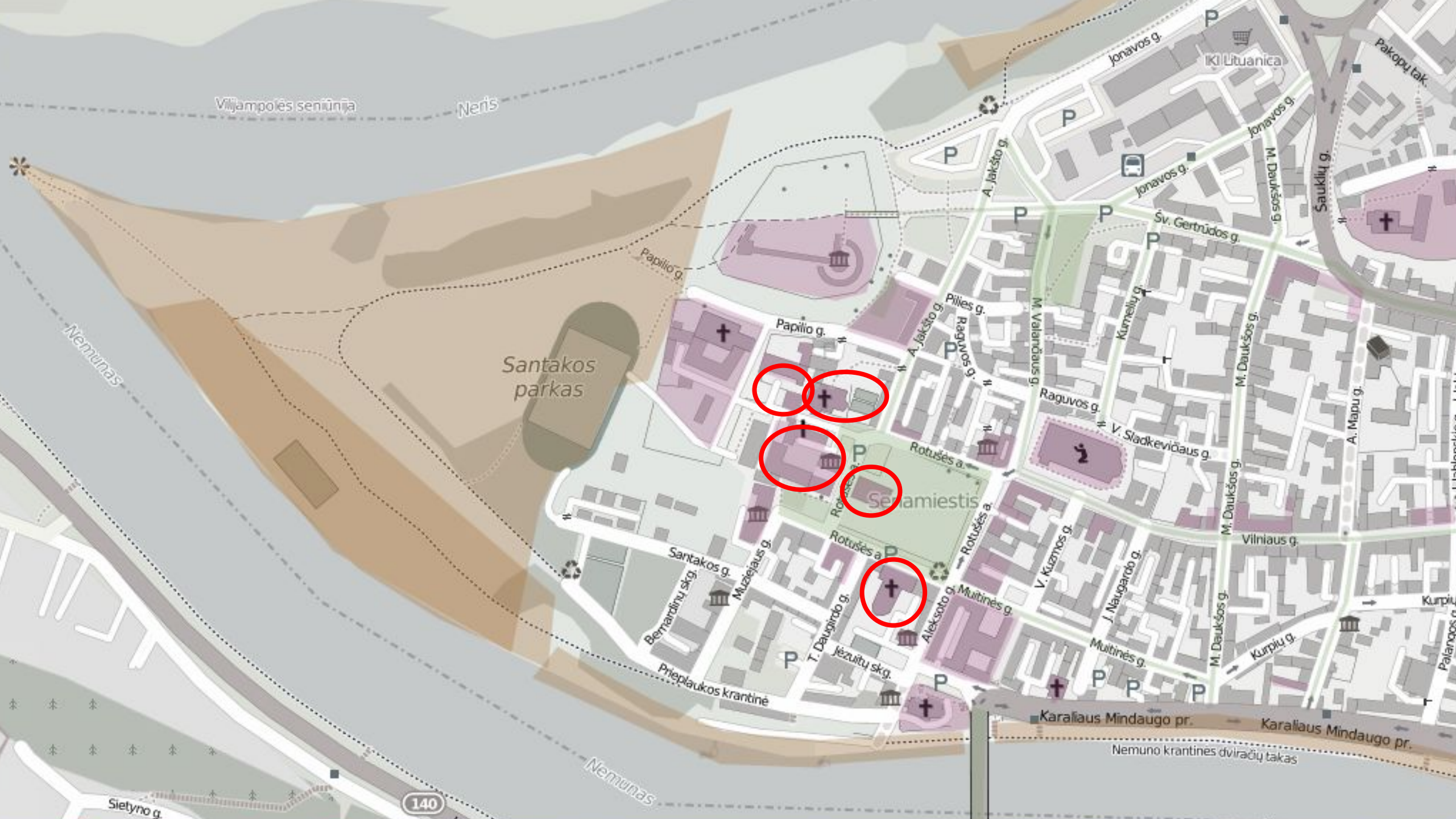

POCZTA KONNA

5

Viljampolės seniūnija

Neris

Nemunas

Santakos parkas

Papilio g.

Papilio g.

Pilies g.

Raguvos g.

A. Jakšto g.

M. Valančiaus g.

Raguvos g.

V. Sladkevičiaus g.

Rotušės a.

Rotušės a.

Rotušės a.

Rotušės a.

Rotušės a.

Rotušės a.

Rotušės a.

Rotušės a.

Rotušės a.

Rotušės a.

Rotušės a.

Rotušės a.

Rotušės a.

Rotušės a.

Rotušės a.

Rotušės a.

Santakos g.

Bernardinų skg.

Muziejaus g.

M. Daukšos g.

T. Daugirdo g.

Jėzuitų skg.

Aleksoto g.

Muitinės g.

V. Kuzmos g.

J. Naugarbo g.

Muitinės g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Kl. Ūtuanica

M. Daukšos g.

M. Daukšos g.

M. Daukšos g.

M. Daukšos g.

M. Daukšos g.

M. Daukšos g.

M. Daukšos g.

M. Daukšos g.

M. Daukšos g.

M. Daukšos g.

M. Daukšos g.

M. Daukšos g.

M. Daukšos g.

M. Daukšos g.

M. Daukšos g.

M. Daukšos g.

M. Daukšos g.

M. Daukšos g.

M. Daukšos g.

M. Daukšos g.

M. Daukšos g.

M. Daukšos g.

M. Daukšos g.

M. Daukšos g.

M. Daukšos g.

M. Daukšos g.

M. Daukšos g.

M. Daukšos g.

M. Daukšos g.

M. Daukšos g.

Pakopų takas

Sauklių g.

A. Mapu g.

Vilniaus g.

Kurpių g.

Palangos g.

Karaliaus Mindaugo pr.

Karaliaus Mindaugo pr.

Nemuno krantinės dviračių takas

Nemunas

140

Sietyno g.

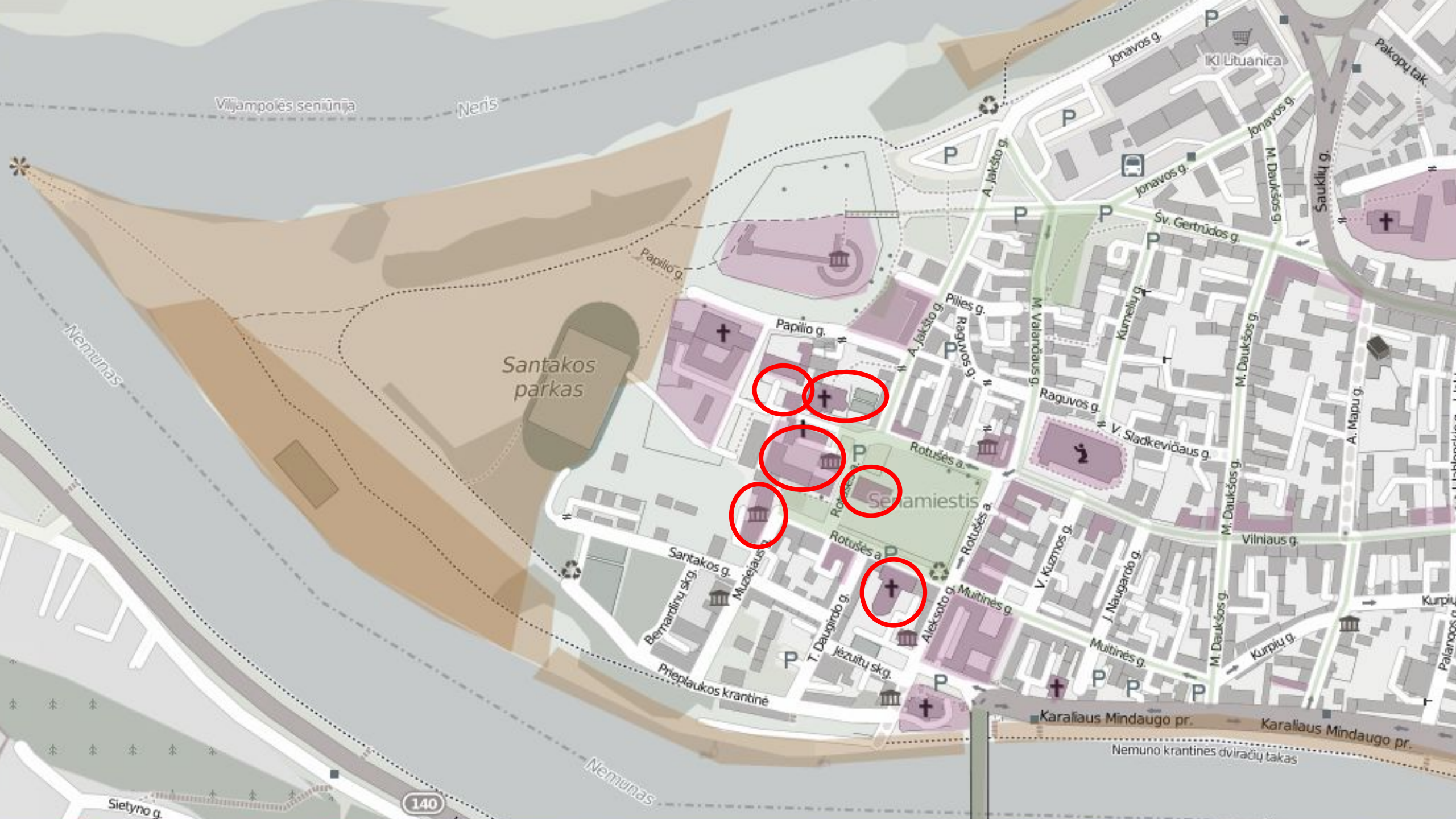

PAŁAC PACÓW - dziś MUZEUM MAIRONISA i pomnik 😊

6

Viljampolės seniūnija

Neris

Nemunas

Santakos parkas

Sėlamiestis

140

Sietyno g.

Nemunas

Karaliaus Mindaugo pr.

Karaliaus Mindaugo pr.

Nemuno krantinės dviračių takas

Pakopų takas

Klūbanica

Sauklių g.

Jonavos g.

Jonavos g.

M. Daukšos g.

Šv. Gertrūdos g.

A. Jakšto g.

Pilies g.

Raguvo g.

M. Valančiaus g.

Kumelių g.

Raguvo g.

V. Sladkevičiaus g.

M. Daukšos g.

M. Daukšos g.

Vilniaus g.

A. Mapu g.

Rotušės a.

Rotušės a.

V. Kuzmos g.

J. Naugarbo g.

Muitinės g.

M. Daukšos g.

Kurpių g.

Santakos g.

Bernardinų skg.

Muziejaus g.

Prieklaukos krantinė

T. Daugirdo g.

Jėzuitų skg.

Aleksoto g.

Muitinės g.

Kurpių g.

Muitinės g.

M. Daukšos g.

Kurpių g.

Palangos g.

Kurpių g.

DOM PERKUNA (PERKŪNASĀ)

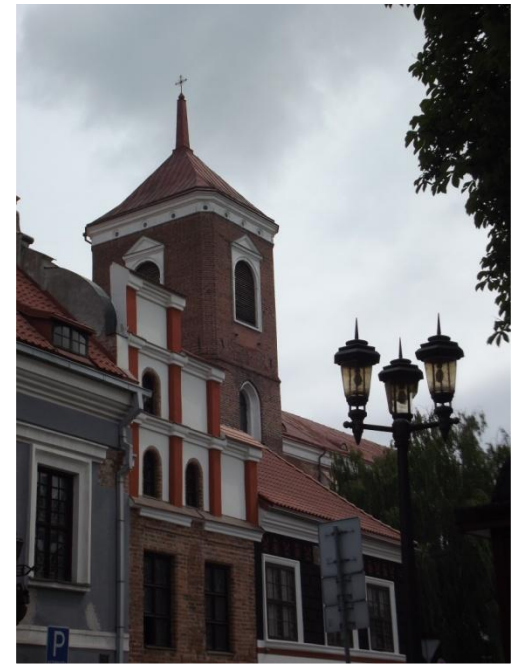

Archikatedra

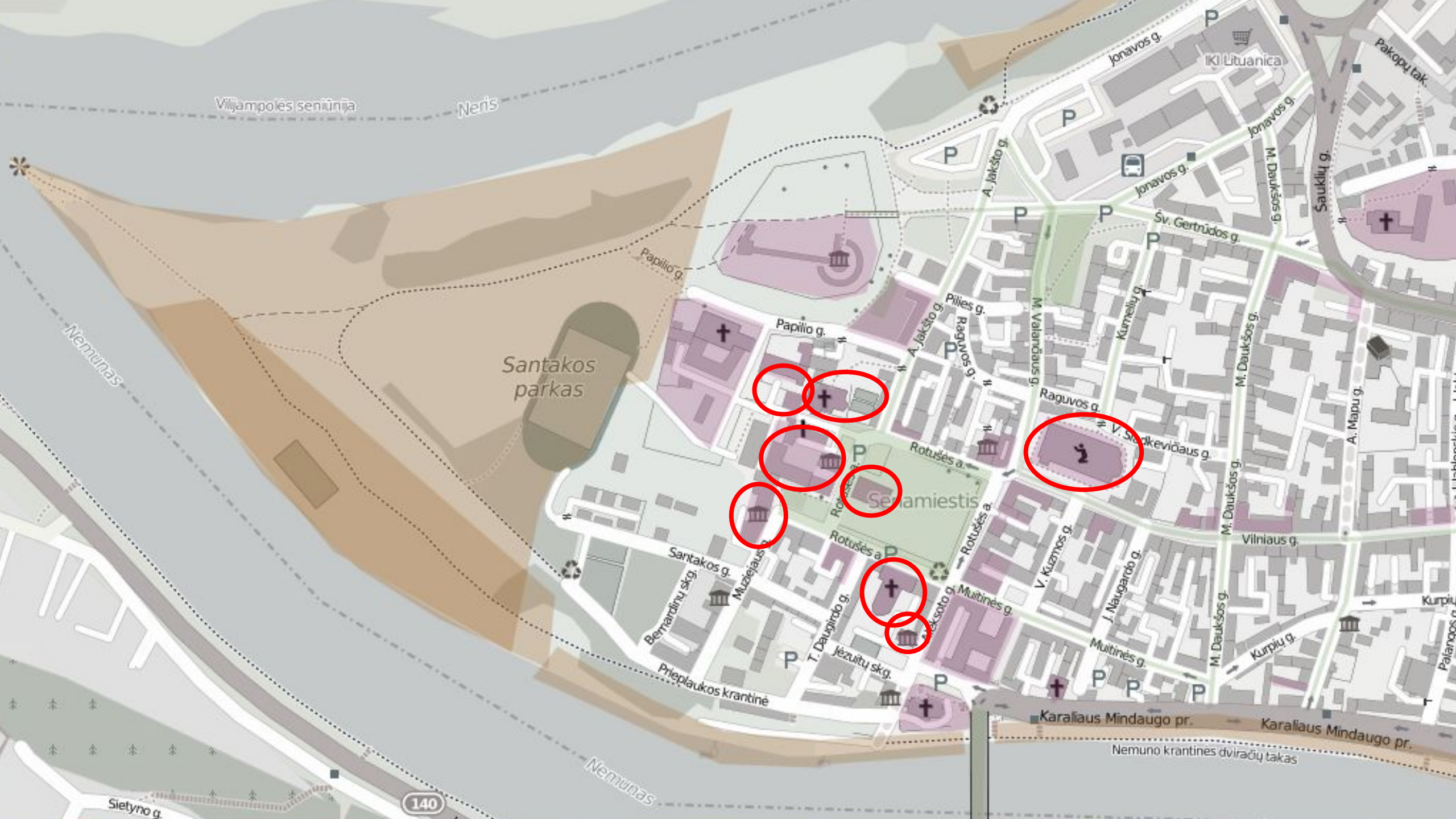

ieńska

9

Viljampolės seniūnija

Neris

Nemunas

Santakos parkas

Sera miestas

Sietyno g.

140

Nemunas

Karaliaus Mindaugo pr.

Karaliaus Mindaugo pr.

Nemuno krantinės dviračių takas

KI Ūtuanica

Pakopų takas

Sauklių g.

Papilio g.

Papilio g.

Pilies g.

Raguvo g.

Raguvo g.

Rotušės a.

Rotušės a.

Rotušės a.

Santakos g.

Bernardinų skg.

Muziejaus g.

T. Daugirdo g.

Jėzuitų skg.

Priekšsoto g.

Muitinės g.

V. Kuzmos g.

J. Naugarbo g.

Muitinės g.

M. Daukšos g.

Kurpių g.

Vilniaus g.

M. Daukšos g.

V. Štokkevičiaus g.

M. Daukšos g.

Kumelių g.

Šv. Gertrūdos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

M. Daukšos g.

A. Jakšto g.

A. Jakšto g.

A. Jakšto g.

A. Jakšto g.

A. Mapu g.

Palangos g.

Kurpių g.

Palangos g.

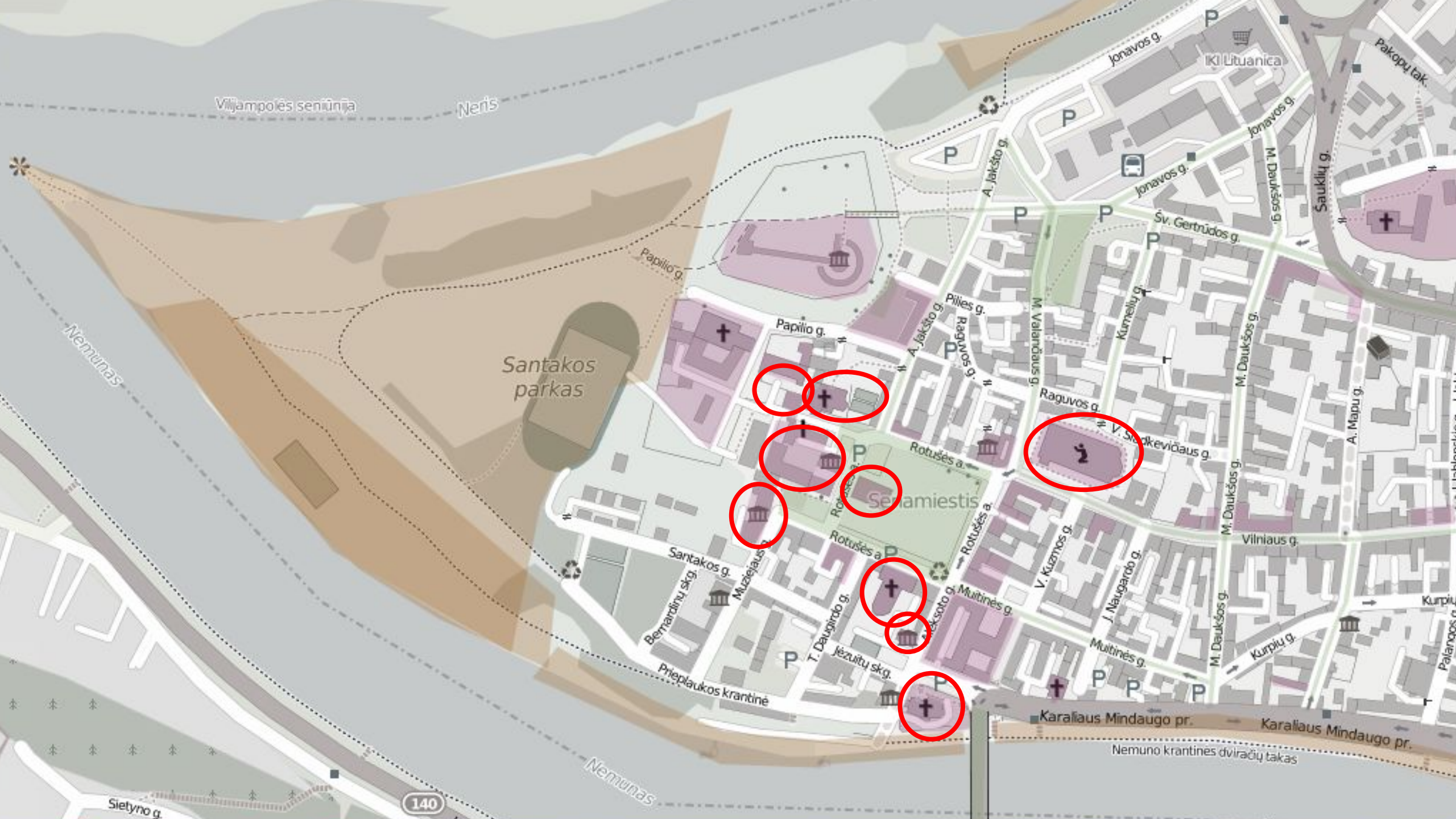

TZW. KOŚCIŁ WITOLDA (pod wezwaniem Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny)

10

Viljampolės seniūnija

Neris

Nemunas

Santakos parkas

Sėdmiestis

Nemunas

Sietyno g.

140

Karaliaus Mindaugo pr.

Karaliaus Mindaugo pr.

Nemuno krantinės dviračių takas

Papilio g.

Papilio g.

Pilies g.

Raguvo g.

A. Jakšto g.

Rotušės a.

Rotušės a.

Rotušės a.

Rotušės a.

Rotušės a.

Rotušės a.

Rotušės a.

Rotušės a.

Rotušės a.

Rotušės a.

Rotušės a.

Rotušės a.

Rotušės a.

Rotušės a.

Rotušės a.

Rotušės a.

Rotušės a.

Rotušės a.

Rotušės a.

Jonavos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Jonavos g.

Klūbanica

M. Daukšos g.

M. Daukšos g.

M. Daukšos g.

M. Daukšos g.

M. Daukšos g.

M. Daukšos g.

M. Daukšos g.

M. Daukšos g.

M. Daukšos g.

M. Daukšos g.

M. Daukšos g.

M. Daukšos g.

M. Daukšos g.

M. Daukšos g.

M. Daukšos g.

M. Daukšos g.

Sauklių g.

A. Mapu g.

Vilniaus g.

Kurpių g.

Kurpių g.

Pakopų takas

Pakopų takas

Pakopų takas

Pakopų takas

Pakopų takas

Pakopų takas

Pakopų takas

Pakopų takas

Pakopų takas

Pakopų takas

3

1

2

4

Wycieczka 2...

...z dr Wszędobylskim...

O czym będzie tym razem?..

...o zejściu do piekieł!..

Przespacerujemy się po Kownie w poszukiwaniu wejścia do tychże...

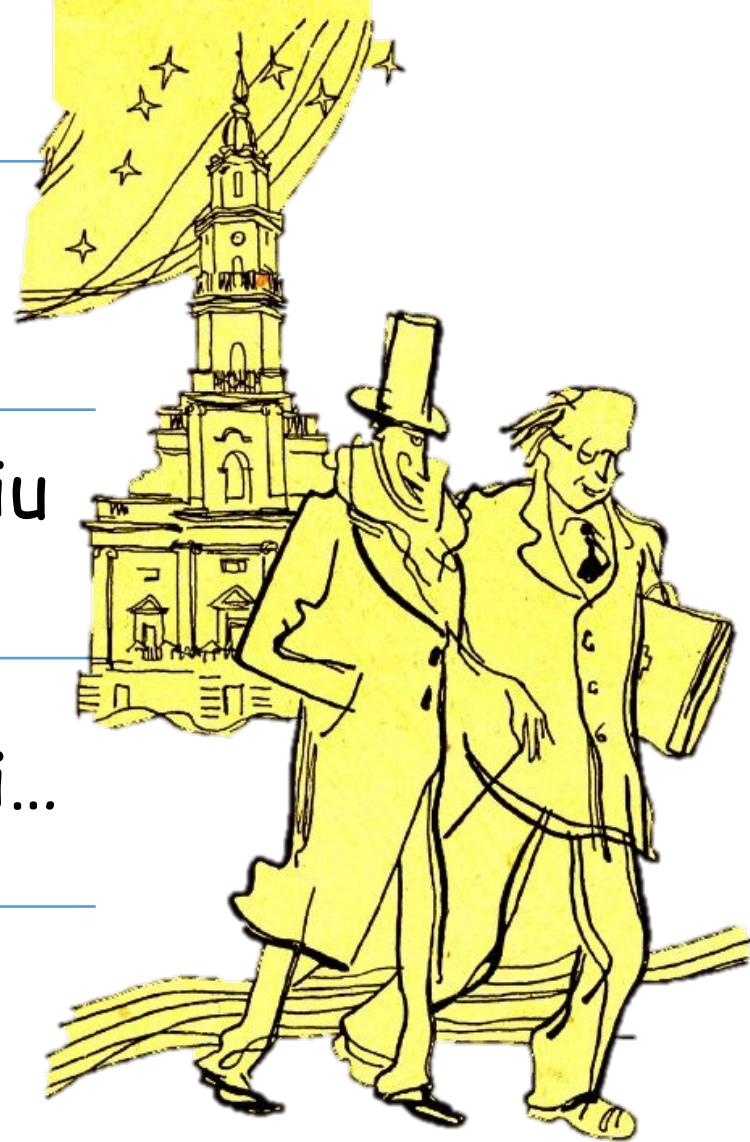
...a towarzyszyć nam będzie dr **Wszędobyłski**...

...bohater bajki pt. *Daktaras Kripštukas pragare*, czyli

Doktor Wszędobyłski w piekle 😊

Postaci

Główny
bohater:

DR WSZĘDOBYLSKI

Jego gość

NIEZNAJOMY - DIABEŁ

Znajomy

APTEKARZ SICIUSKI

Przywódca
piekła

BELZEBUB

I jeszcze

DIABŁY

DOKTORA POZNAJEMY GDY...

„Pewnego ciepłego letniego wieczoru,
[...] siedział w swoim pokoju

---

i otworzywszy okno czytał książkę z
bajkami. Było już późno.”

**CZYTAŁ WŁAŚNIE BAJKĘ O
DIABŁACH!**

Wówczas usłyszał...

...szum skrzydeł, na moment rozbłysło czerwone światło, a kiedy zgasło, „zapach siarki jeszcze unosił się w powietrzu”.

Doktor powrócił do czytania „bajek o diabłach”, kiedy ktoś zaczął mocno walić w jego drzwi.

---

za drzwiami stał „dziwny ciemnolicy człowiek; odziany w czarne niecodzienne szaty” i poprosił o domową wizytę, gdyż jego pan źle się poczuł.

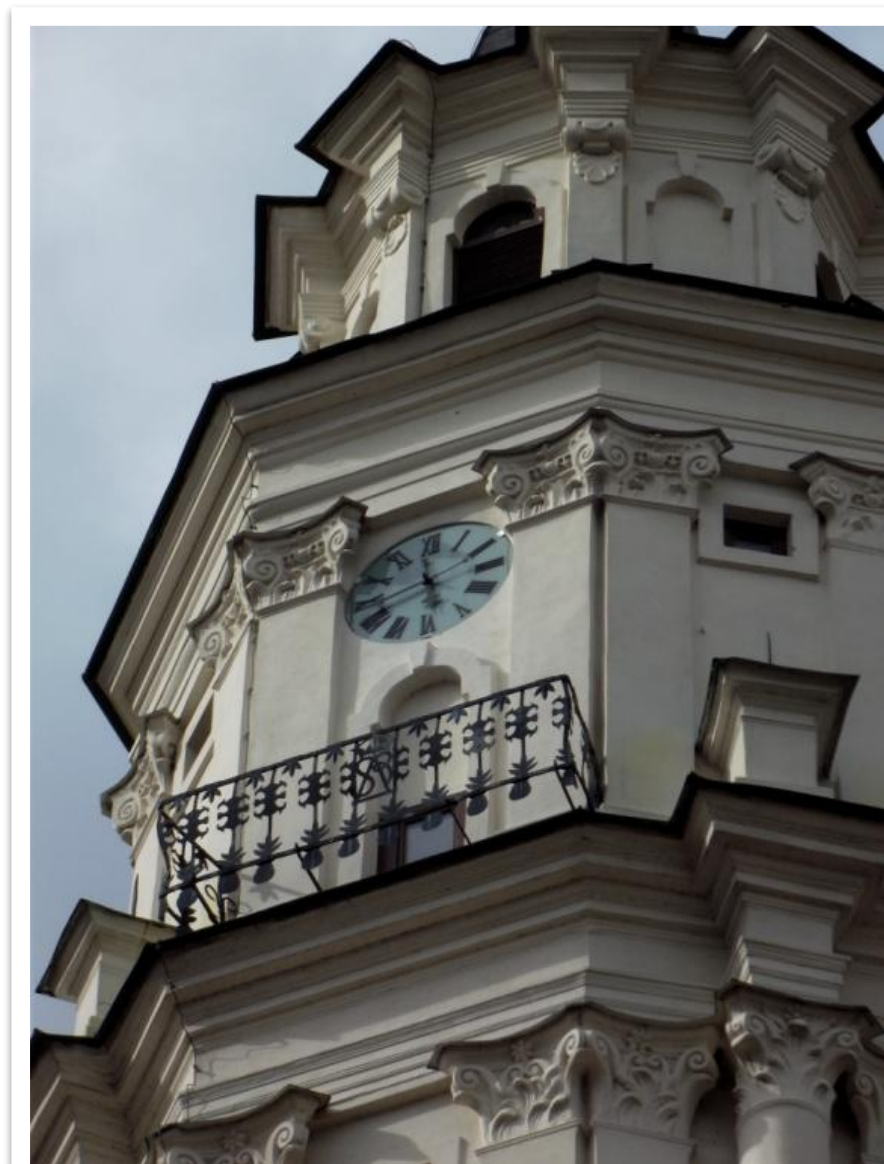
WIEMY CO ROBIŁ... ale...
...czy wiemy GDZIE?...

Pojawia się 1. wskazówka co do miejsca...

„Doktor
Wszędobylski czytał
bajki do samej
północy, póki **zegar**
na ratuszowej wieży
nie zaczął bić
dwunastej.”

Ale gdzie mieści się mieszkanie?...

„zegar na ratuszowej wieży”

---

może sugerować, że Wszędobylski mieszkał

...gdzieś w okolicach placu ratuszowego...

...jednak **to nie jest prawda** 😞

Skąd to wiadomo?...

---

oczywiście z innej bajki...

Uczta czarownic przy ulicy Górskiej

Jest to przedostatnia bajka w zbiorze.

Czytamy w niej:

Wszędobylski mieszkał na ulicy Górskiej

„Jeśli któregoś ciepłego majowego wieczoru spacerowałbyś **ulicą Górską**, upajając się zapachami kwitnących kasztanów,

---

to odszedłszy jakieś sto kroków od **Muzeum Wojska**, zawsze spotkałbyś dyrygenta teatru,

---

wystającego **pod pewnym białym domem** i pospiesznie zapisującego nuty w swoim notatniku.”

Muzeum Wojska (po przebudowie z lat 30.)

Pierwsza możliwość

„Razem z nim spojrzawszy na najwyższe piętro tego i tak już nie niskiego budynku,

spozrzegłbyś doktora **Wszędobylskiego**, który postawił sobie lampkę na otwartym oknie i gwizdał na piszczałce.”

Tu, w domu **pracowników Banku Litewskiego**, mieszkał **Julius Kaupas** (jak wiemy doktor);

Nyka-Niliūnas uważał, że **Wszędobylskiego** można traktować jako alter ego **Kaupasa**...

Druga możliwość

Na ulicy Górskiej (dziś Putvinskio),

znajduje się dom, w którym mieszkał

Antanas Žmuidžinavičius (1876-1966),
artysta malarz, zwany

doktorem od diabłów, bo zgromadził
ogromną ich kolekcję.

Można ją oglądać w tzw. **Muzeum
Diabłów** (Velnių muziejus).

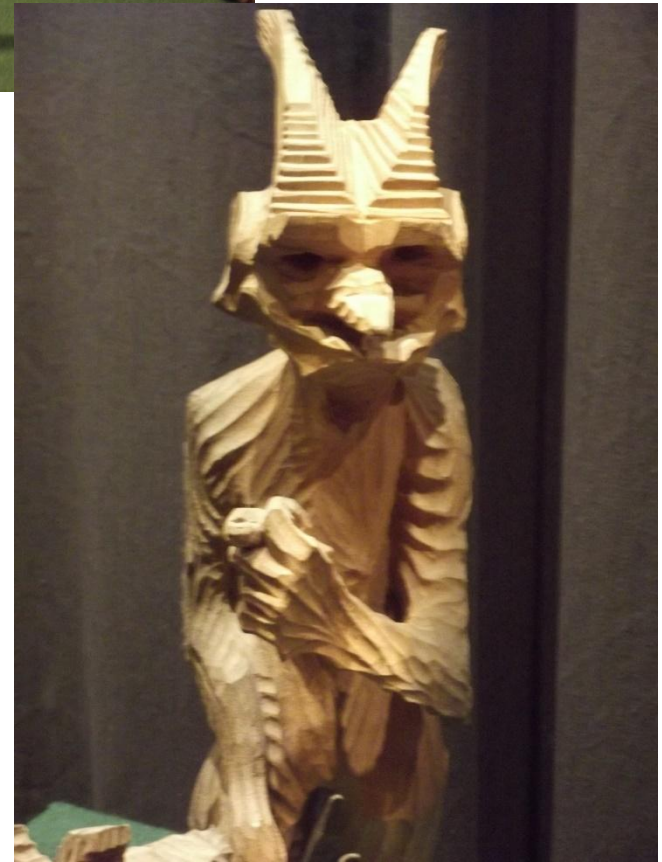
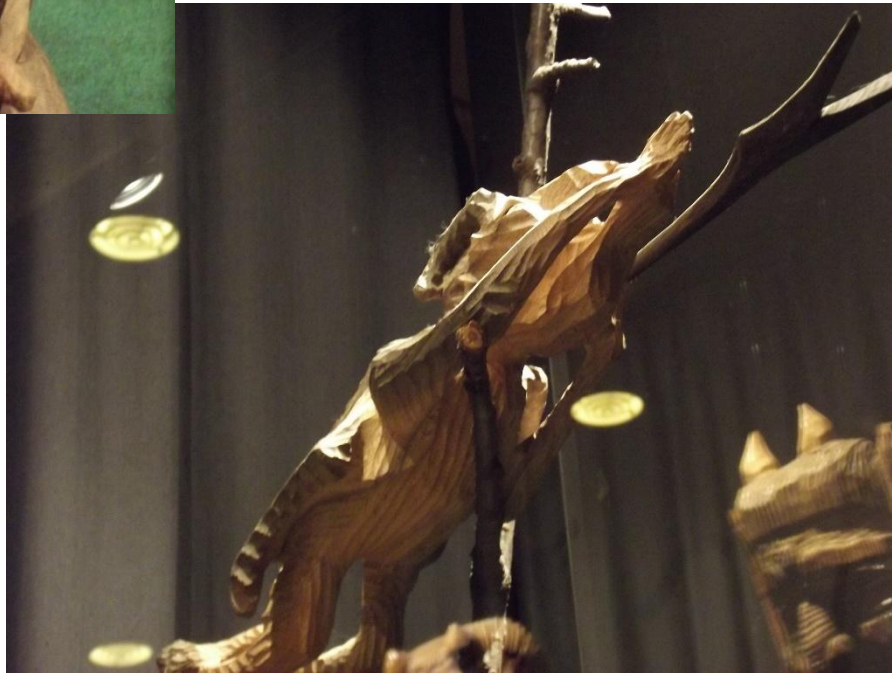

Obie lokalizacje... pasują

Oba domy powstały w **1928**, czyli

---

mieszczą się w okresie, który określiliśmy,

---

jako właściwy czas akcji bajek Kaupasa - 1924-1931.

Obu twórców należy wiązać z diabłami, ...**ale...**

Žmuidžinavičius nie był lekarzem,

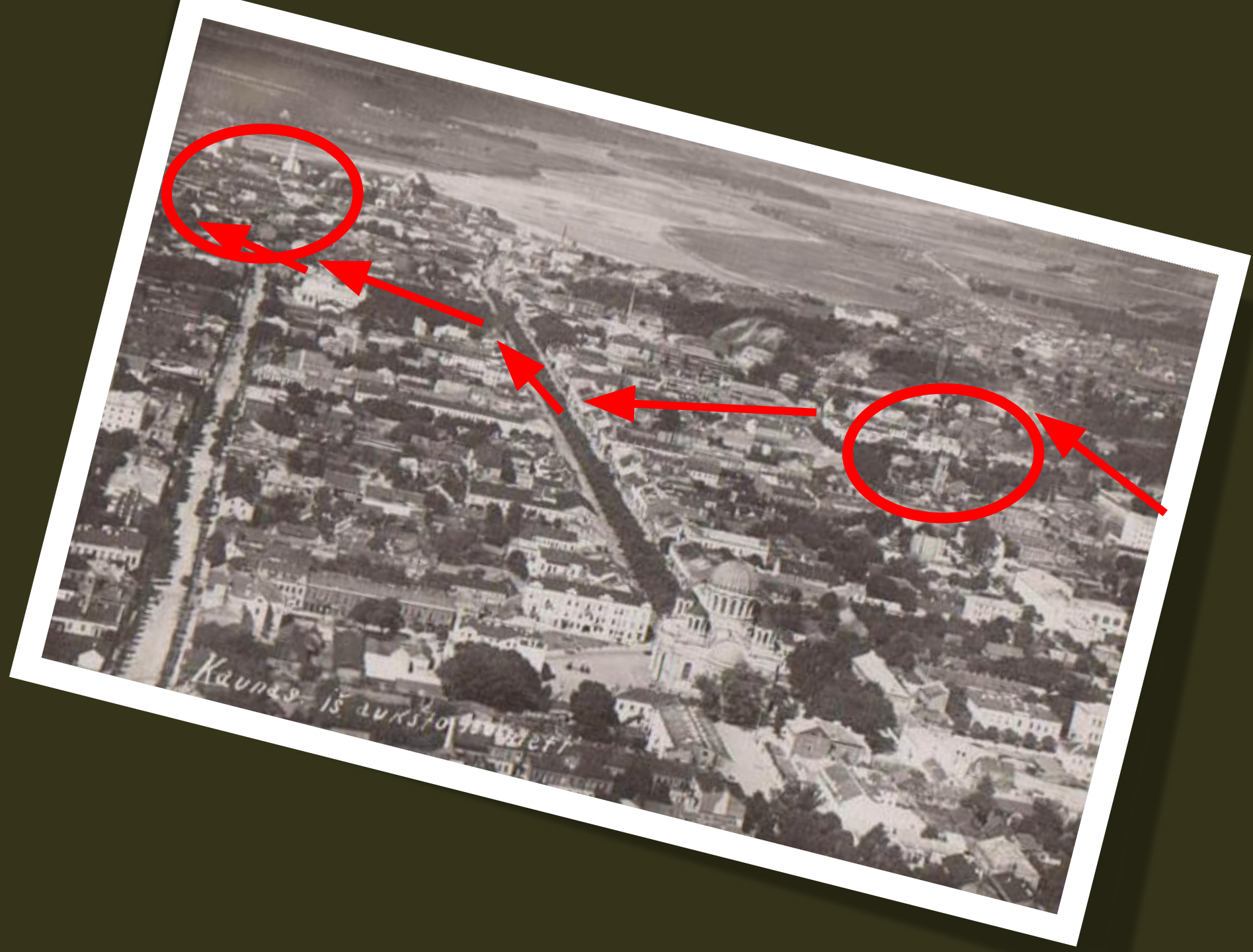
choć nazywano go doktorem.

Trasa przebiegać będzie mniej więcej następująco...

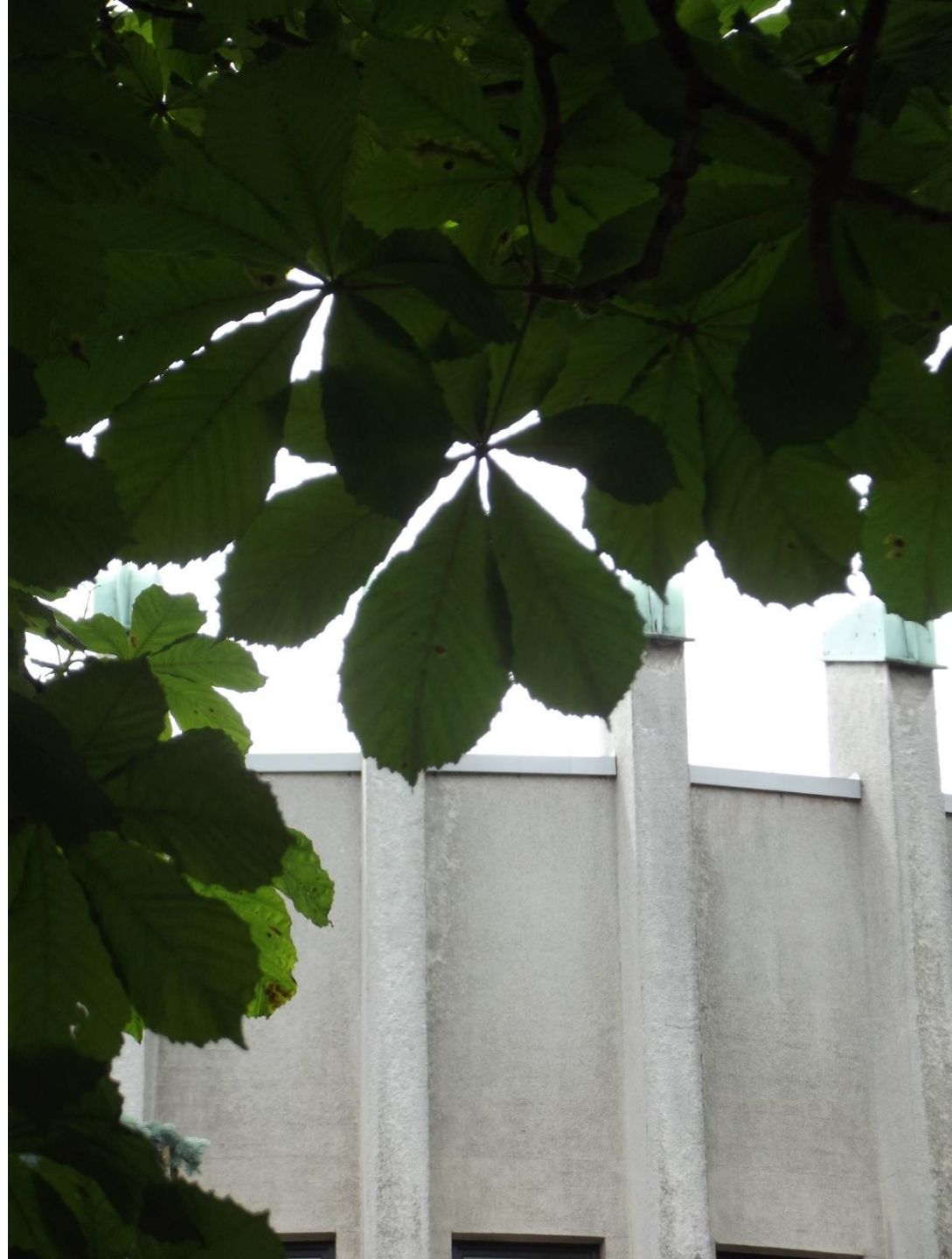
Каунас - 15 августа 1941 г.

Wyruszyli z ul. Górskiej

„Kroczyli zalaną mrokiem ulicą wśród cicho szumiących kasztanów nie mówiąc ni słowa. Kiedy minęli **lodziarnię** i **aptekę**, ruszyli wąskimi, krętymi uliczkami **w kierunku Niemna.**”

Zanim dotarli do lodziarni...

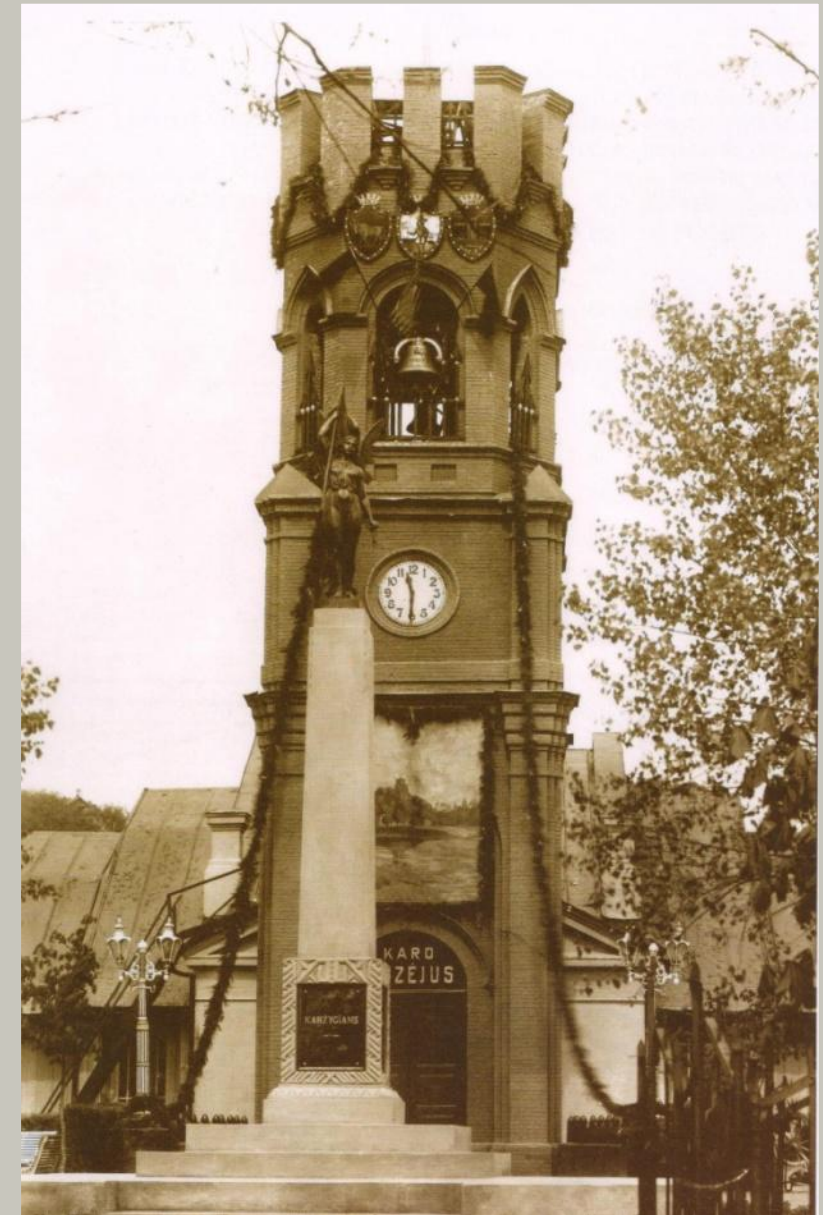
Musieli pewnie przechodzić

---

koło **Muzeum Wojska [Karo
muzeum]**; [na zdjęciu stary budynek
przed przebudową]

---

dzisiejszy kompleks powstał
w **1934** (otwarty w 1936).

Zanim dotarli do lodziarni...

może skręcili w ul. Maironisa;

Na narożniku ul. Donelaitisa i Maironisa...

stoi **Bank Litewski**, którego budowę ukończono w 1928.

W tym banku pracował ojciec Kaupasa

(jego podpis widnieje na pierwszych banknotach litewskiego lita).

Jakkolwiek by nie szli

...musieli dotrzeć do **Laisvės aleja** [Aleja Wolności].

Tam znajdowała się **lodziarnia**,

w której Kaupas z przyjaciółmi często jadał lody.

Znajdowała się blisko
dzisiejszego teatru lalki.

Teatr lalki

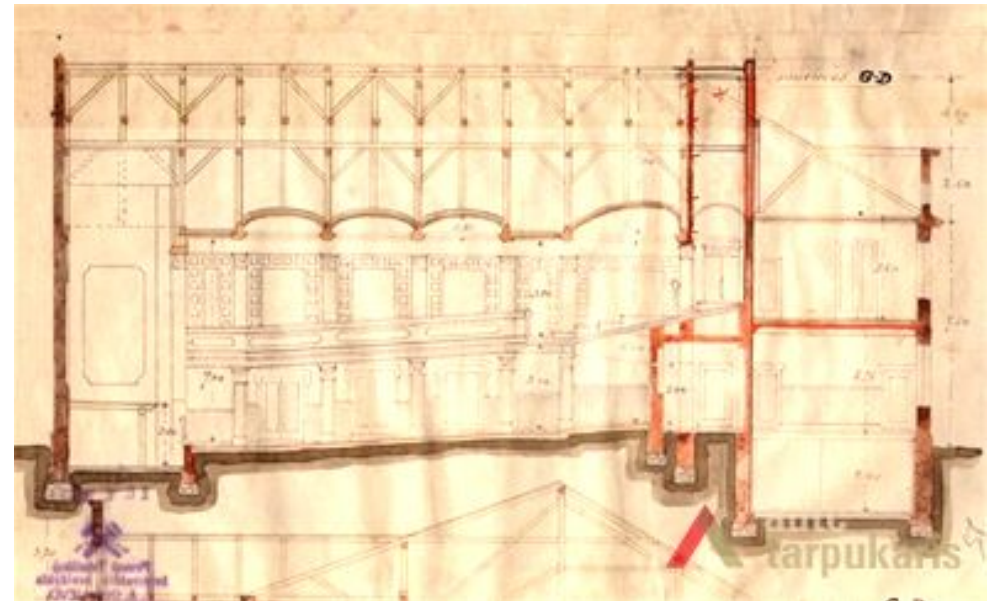
To niegdysiejsze kino
„Odeon”,

...pierwsze kino w
specjalnie dla jego potrzeb

---

wybudowanym w 1925 roku
gmachu.

Kawałek dalej...

przy Laisvės aleja [Al. Wolności],

znajduje się „stawna”

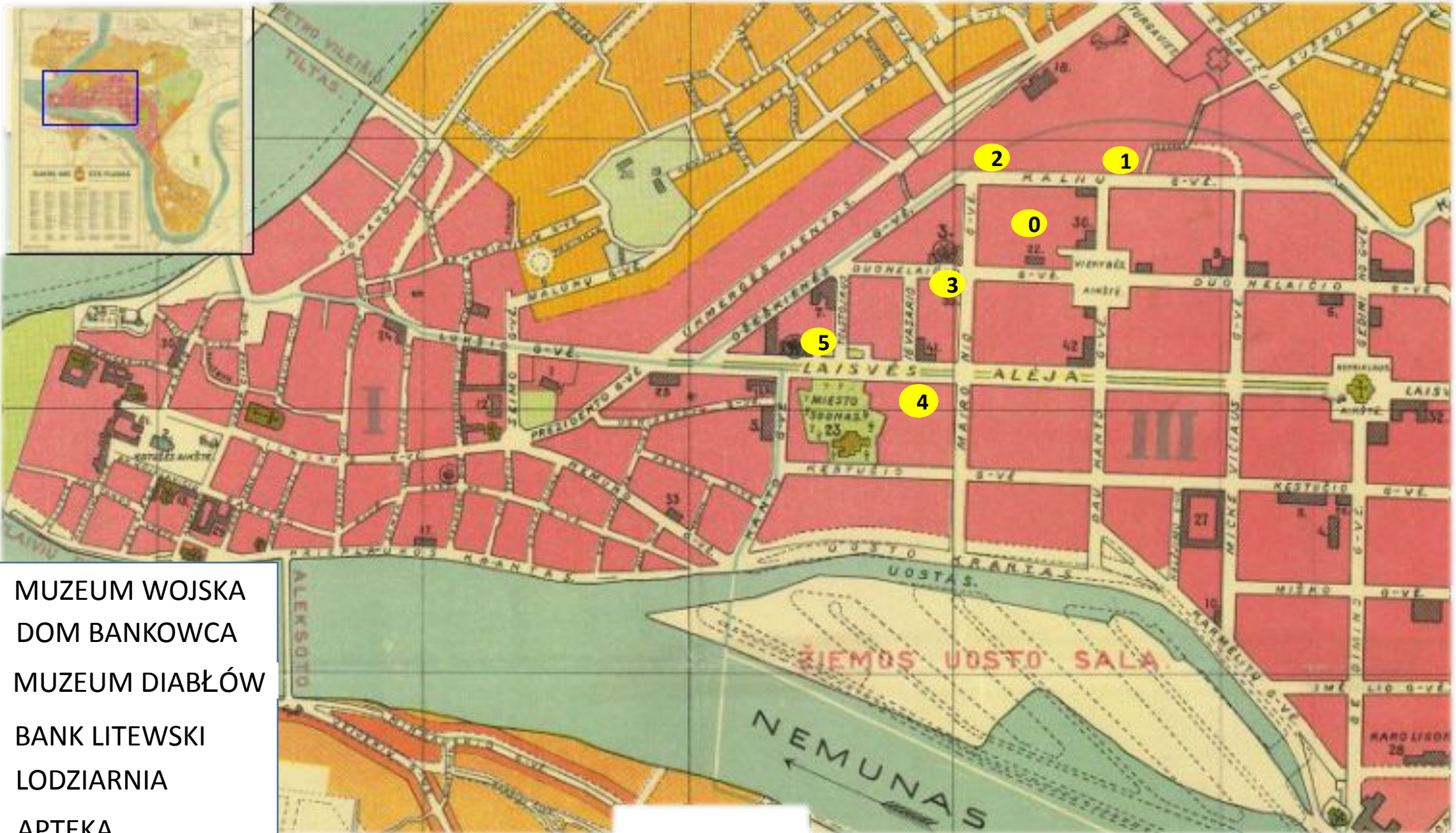
(głównie ze swego wnętrza),

APTEKA.

Być może chodzi WŁAŚNIE o NIA

- 0 MUZEUM WOJSKA
- 1 DOM BANKOWCA
- 2 MUZEUM DIABLÓW
- 3 BANK LITEWSKI
- 4 LODZIARNIA
- 5 APTEKA

DALEJ...

„ruszyli wąskimi, krętymi uliczkami w kierunku Niemna.”;

Trudno przesądzać, które to były uliczki,

---

ale mijali na pewno park miejski (Miesto sodas), zanim doszli do apteki.

DALEJ...

---

być może z Laisvės aleja,

---

weszli w podwórze
między kamienicami,

---

gdzie stoi malutki
kościółek św. Gertrudy.

CIEKAWOSTKA...

---

koło św. Gertrudy, tam, gdzie
dziś przebiega Laisvės alėja,
był cmentarz;

---

stał tam krzyż **cudami**
stynący, który przeniesiono do
św. Gertrudy,

---

gdy budowano prospekt
Nikołajewskij (dziś Laisvės
alėja).

DALEJ...

---

być może poszli którąkolwiek ulicą
łączącą ul. Niemeńską i
Grodzieńską!

Bowiem...

„Nieznajomy zatrzymał się przed jednym ponurym domem na **ulicy Grodzieńskiej** i zaczął szukać po kieszeniach.

To był wysoki dom z czerwonych cegieł z kratami z brązu w oknach, widać, zupełnie niezamieszkaany.

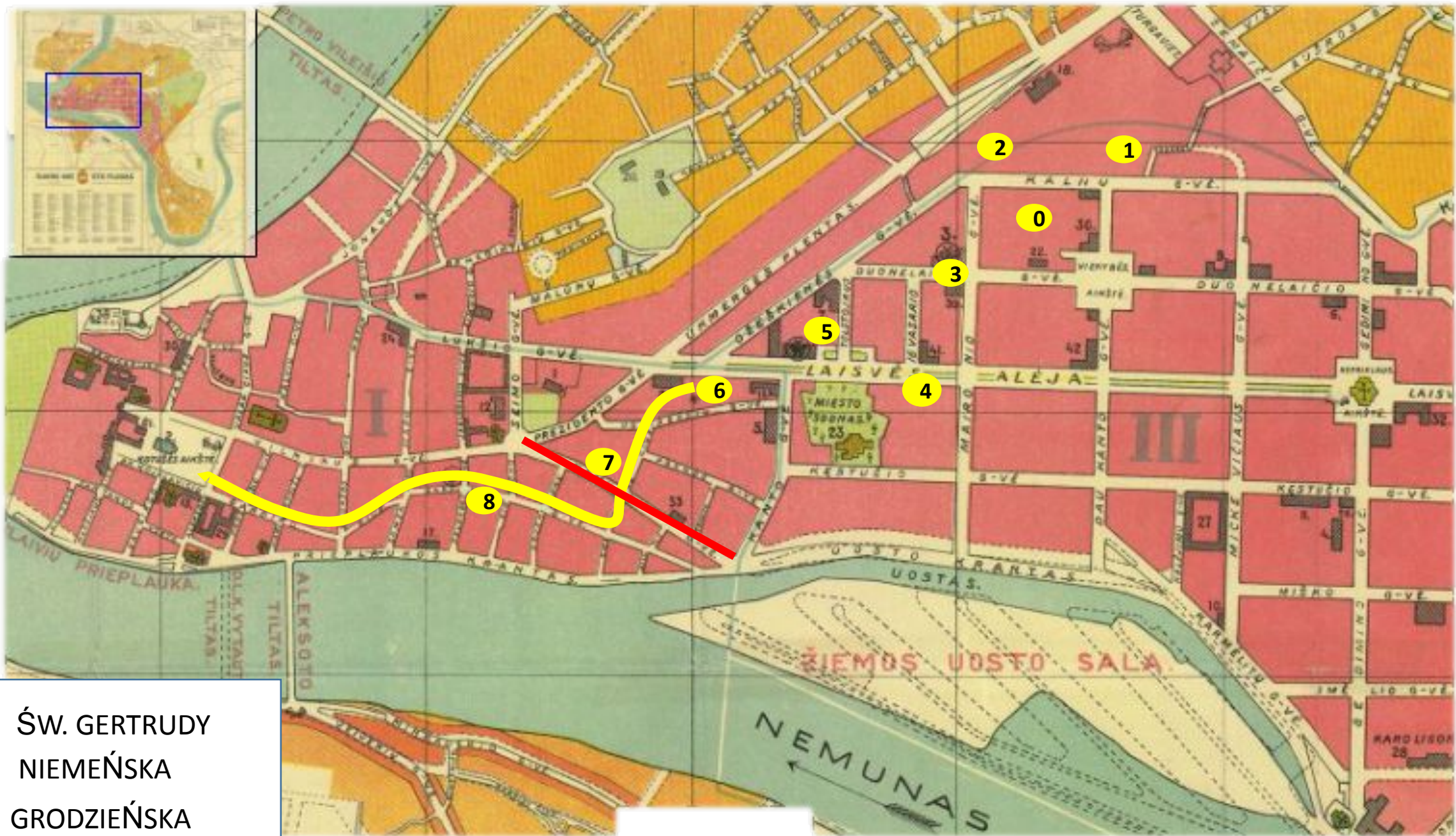

Gość włożył srebrny klucz w czarne drewniane drzwi, a one skrzypiąc się otwały.”

PYTANIE TYLKO - GDZIE TO JEST?

- 6 ŚW. GERTRUDY
- 7 NIEMEŃSKA
- 8 GRODZIEŃSKA

Grodzieńska to dzisiejsze...

---

ul. Puodžių
(Garncarska)

---

ul. Kurpių
(Szewska)

---

ul. Muitinės
(Celnicza)

Dzisiejsza Garncarska (Puodžiu)...

Dzisiejsza Szewska (Kurpiu)...

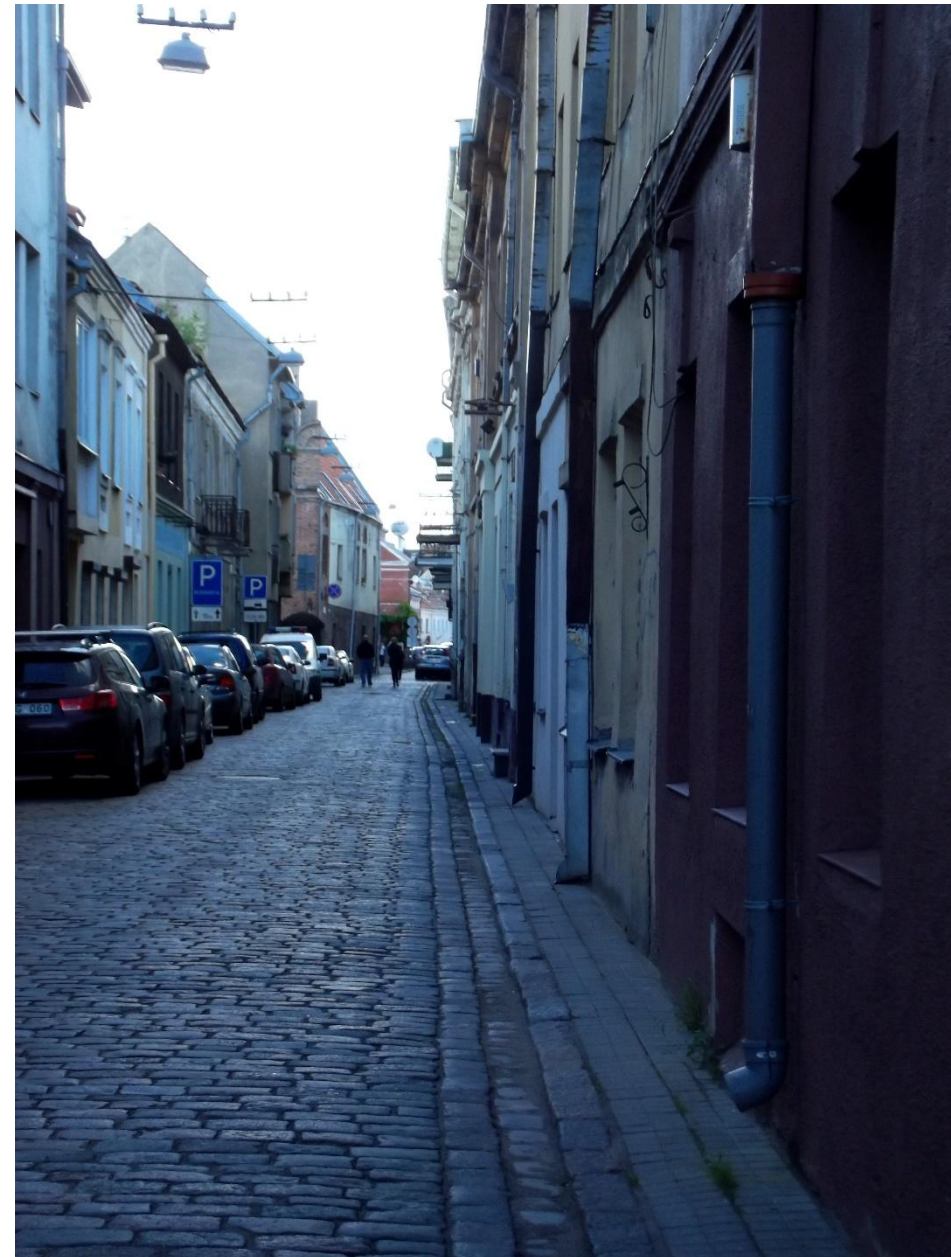

Dzisiejsza Celnicza (Muitinės)...

Ulica Grodzieńska, Niemeńska i zaułki

Tajemnicą tego zakątka Kowna jest to,

że znajdowały się tam **domy uciechy**;

---

opisał to w okresie międzywojennym

Juozas K. Bieleckas (*Nuodėmių gatvė*),

---

czyli **Ulica grzechu**.

Prawdopodobnym jest...

...że z powodu złej sławy...

---

obskurności i brudu...

...rzezimieszków, złodziei...

...oraz innych typów „spod ciemnej gwiazdy”...

Kaupas w tym właśnie miejscu umieścił wejście do piekieł.

Jakie jest piekło?...

---

kiedy Kripštukas z nieznanym wszedł do wnętrza „ponurego domu”,

---

z którego powiało wilgotnym chłodem

---

i w którym zwisały wszędzie pajęczyny,

---

a po kątach blado świeciły robaczki świętojańskie,

---

kiedy zaczęli schodzić po czarnych, marmurowych schodach do piwnicy

---

i kiedy im niżej byli, robiło się coraz goręcej,

---

doktor zawołał tylko: „No, a napalone tu u was... jak w piekle!..”

Jak bardzo niefortunne było to porównanie, doktor przekonał się dopiero po chwili.

Odkrycie doktora

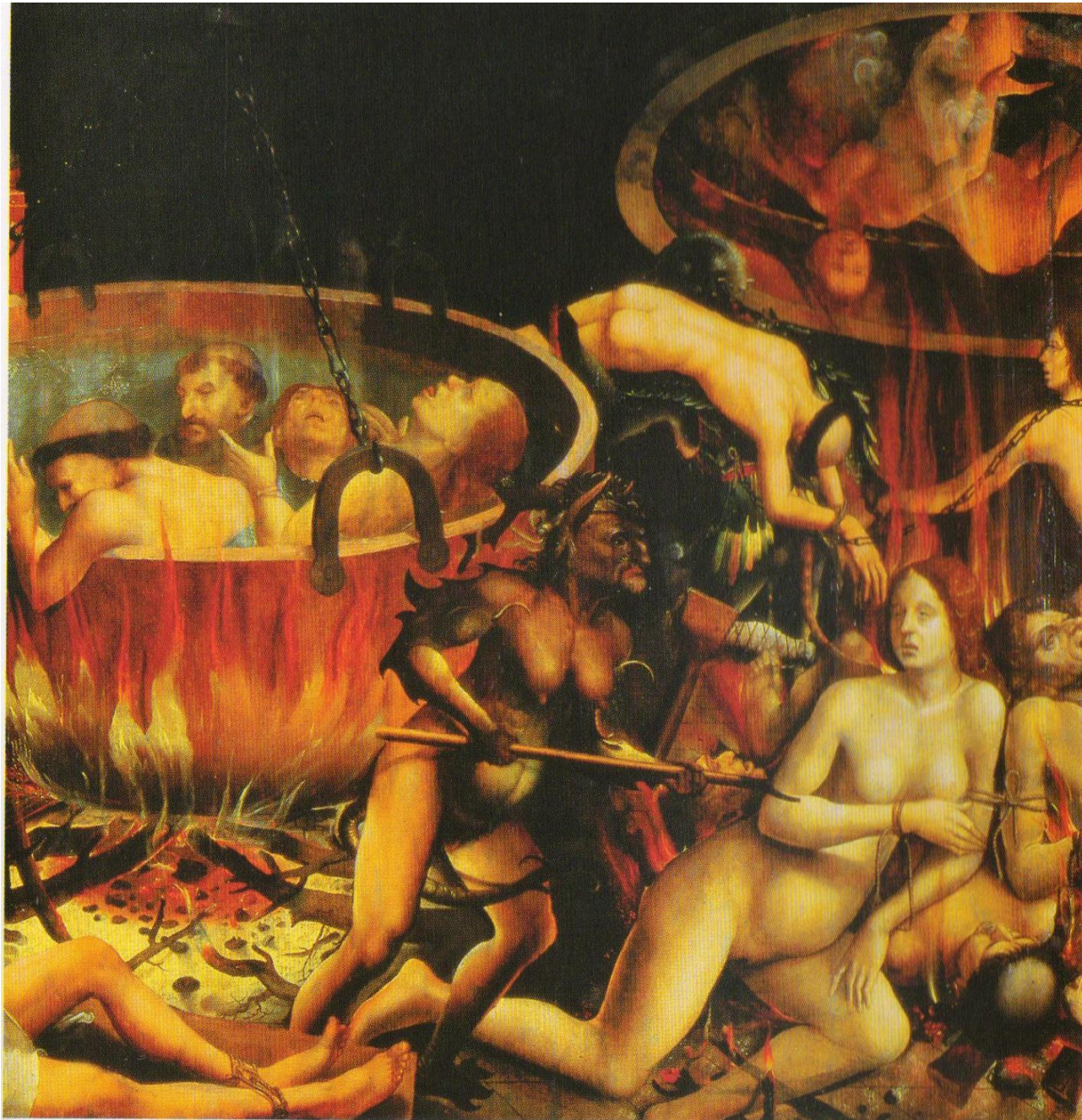

„Znaleźli się w wielkiej, ale niskiej sali, gdzie było niezwykle gorąco. Na rozgrzanych ścianach, obitych czerwonym materiałem, wisiały ubrudzone sadzą lustra i stare obrazy, przedstawiające diabły z długimi ogonami i małymi różkami. Pod ścianami stały duże czarne kotły, pod którymi palił się ogień. Oparte o nie stały trójzębne widły, takie, jakich Kripštukas jeszcze nigdy nie widział.

(...)

- Przecież to piekło!”

Piekło
(fragment),
XVI w.

Fra Angelico,
Potępiona dusza.
Sąd Ostateczny,
XV w.

*Piekielne męki
potępionych
(miniatura z
manuskryptu O
państwie bożym
Augustyna, XV w.*

Humor i absurd

Różnica pomiędzy wyrażeniami „jak w piekle” i „to piekło”, jest oczywista.

To ona buduje humor sytuacyjny, - tym większy, im bardziej doktor czuje się nieswojo z powodu pomyłki.

Jednak to dopiero skromny wstęp do szeregu absurdalnych sytuacji, jakie mają nastąpić.

Zażenowanie doktora sprawia, że ten „niechcący oparł się o jeden z kotłów” i doprowadził do uwolnienia się z niego potępieńca,

---

którym okazał się dobrze znany doktorowi kowieński aptekarz nazwiskiem Čičiukas.

Język a groteskowość

---

język potęguje wrażenie absurdu i groteskowość obrazów - np. dialog doktora i aptekarza;

---

niby zupełnie normalna rozmowa o zupełnie normalnych rzeczach - np. aptekarz mówi:

„Ledwo co zdążyłem umrzeć, do mojego pokoju przez komin zlazły diabły i zaciągnęły mnie do piekła. Twierdzą, że ja im swoją duszę sprzedałem.”

---

wydaje się, że „umrzeć” niczym się nie różni od „zasnąć” czy „usiąść”, tzn. jest najzwyklejszą czynnością, jaką człowiek wykonuje;

---

normalne w ujęciu aptekarza jest „sprzedanie duszy diabłu”, czy fakt, że „teraz niebo z piekłem bardzo rzadko wymienia korespondencję”.

Absurd a wyznanie Belzebuba:

„Kiedy podróżowałem przez piekło dokonując inspekcji i sprawdzałem, czy kotły nie są dziurawe, diabeł Juoduodegis tak niezręcznie zdjął jedną pokrywę, że ta spadła mi prosto na ogon”

Normalny pacjent...

---

doktor traktować zaczyna Belzebuba, nie jak księcia piekieł,

---

ale jak normalny, w swej praktyce lekarskiej często spotykany przypadek,

---

czemu daje wyraz stwierdzając:

„Ma pan sto stopni gorączki (...) Jak na diabła, to zupełnie niewiele”

Obraz piekła

---

piekło to jest wprawdzie hierarchiczne i obowiązuje w nim podział obowiązków, jednak gdy Belzebub nie widzi,

---

diabły „tylko w karty grają i smotę piją, ani ognia pod kotłami jak trzeba nie rozpalą.”

---

w piekle wszechobecny jest nieład i brud, prawie wszystkie kotły są dziurawe;

---

w piekle panuje administracyjny bałagan wynikający przede wszystkim z diabelskiej niestaranności i tępoty;

Dowodem tego jest przypadek aptekarza Čičiukasa, którego pomyłono z Čičinskasem:

Čičinskas (tzn. Siciński)

Władysław
Wiktoryn Siciński
(ok. 1615-72)

poseł upicki, który jako pierwszy zastosował *liberum veto*;

---

stał się bohaterem wielu opowieści i ludowych wierzeń mówiących o tym,

---

że rażony piorunem w dzień Bożego Narodzenia przemienił się w diabła,

---

lub jako upiór włóczył się po ziemi, która nie chciała nędznych szczątków zdrajcy przyjąć, przez co jego zmumifikowane zwłoki w kościele w Upicie można było oglądać

---

do wierzeń i legend
o Sicińskim,
nawiązał:

Mickiewicz w gawędzie szlacheckiej *Popas w Upicie*;

Maironis w balladzie *Čičinskas*, czy

K. Ostrauskas w dramatach: *Čičinskas*, oraz *Ars amoris*, Chicago 1991.

Pomyłka

„natychmiast zjawił się jeden poplamiony atramentem diabeł,

---

niosąc w ręku grubą obszarpaną książkę. Tam spisano nazwiska wszystkich,

---

którzy tylko sprzedali swoją duszę: ni to Čičiukas ni to Čičinskas." [Siciuski czy Siciński]

Po opuszczeniu piekła

Wszędobyłski i aptekarz Siciuski

„skierowali się w jeden z pustych zaułków.”

Ale w który?

Trudno to ustalić, nie wiemy bowiem, w którym miejscu

dawnej ul. Grodzieńskiej stał ów „wysoki dom z czerwonej cegły”.

Potem...

„Kiedy doszli do placu ratuszowego, aptekarz się zatrzymał. Kolorowe witraże katedry błyszcząły w świetle wschodzącego słońca, a wierzchołek jej wysokiej wieży zatopiony był w gęstej mgle.”

Dlaczego katedra?..

„Z tej wieży można dotrzeć do raju,

a stamtąd, jak wiadomo, już i niebo nie tak daleko.”

Wieża katedry stanowi **axis mundi**?

A może Kowno jest pępkiem świata?

Wszak znajdują się w nim [w **KOWNIE**] bramy piekieł...

i możliwość dotarcia do nieba.

Potem...

„aptekarz wszedł do kościoła, a w wilgotnych jego rzeczach zamigotały połyskujące barwy okien”

Jest tam...

Między innymi
ciekawy krucyfiks;

Koronkowe ornamenty
kolumn ołtarza w
bocznej nawie

Św. Jan Paweł II

Jest tam również...

Cudami
słynący obraz

Matki Boskiej
Bolesnej

Inne obrazy w Kownie... (na marginesie)

cudami słynące:

Matki Bożej Łaskawej
(kościół franciszkanów):

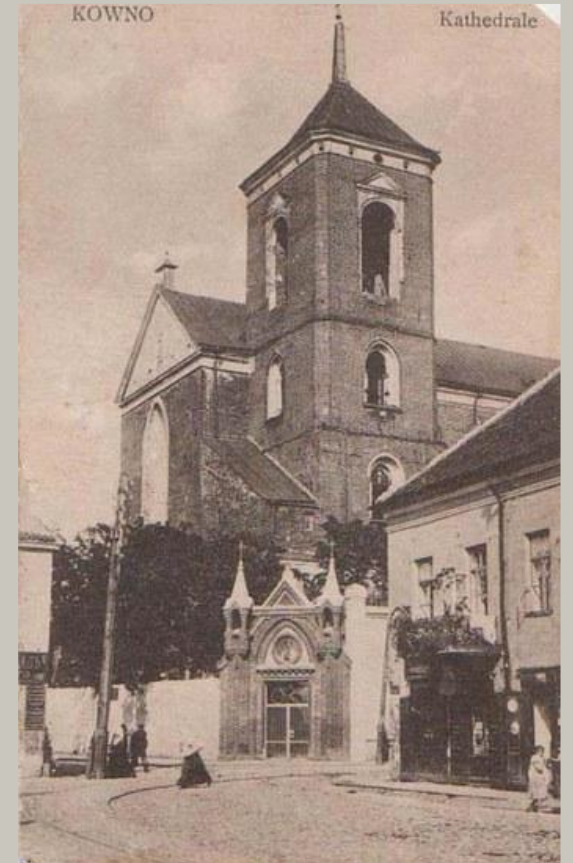
Matki Bożej Pięknej
Miłości (Pożajście):

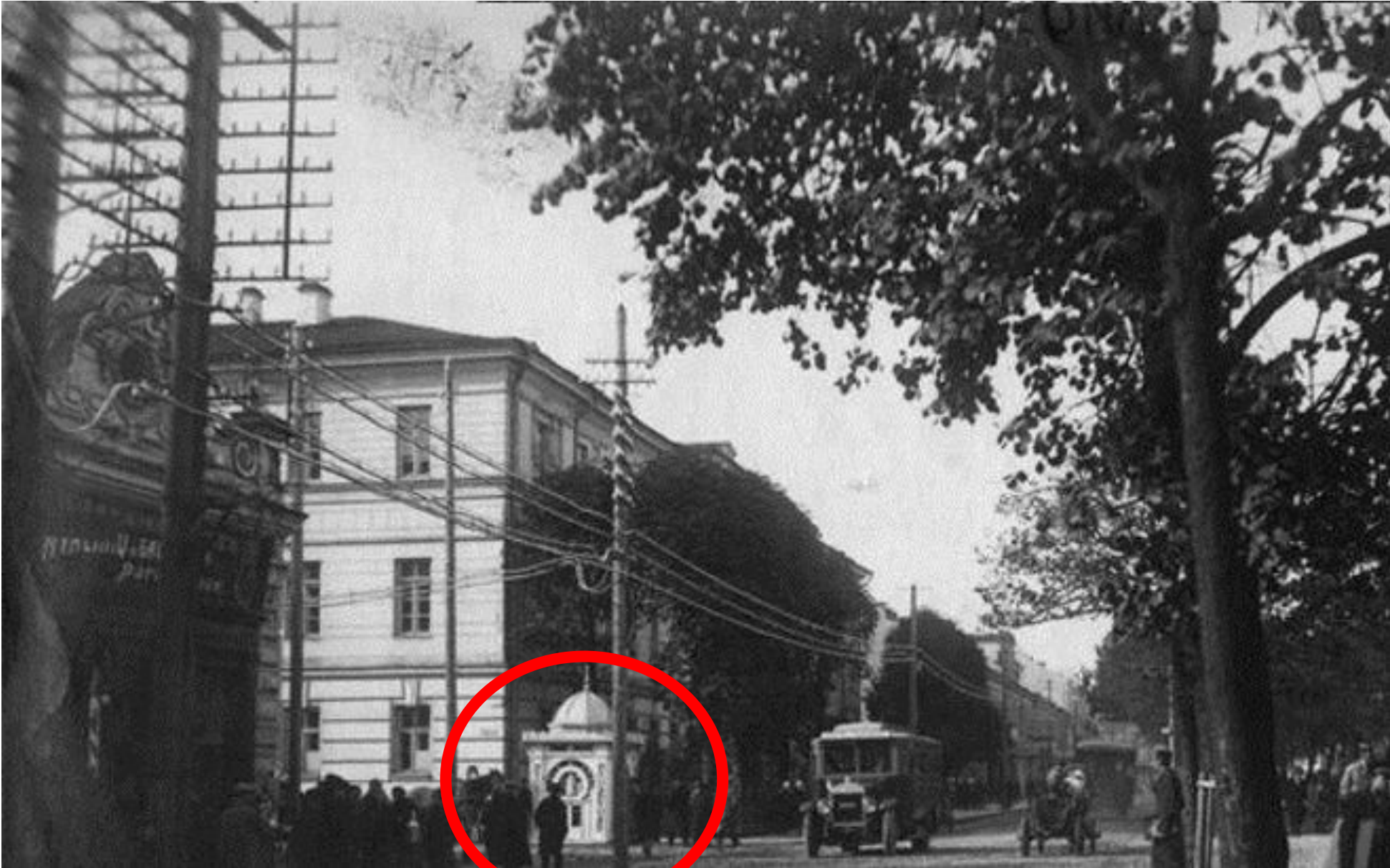

W tym czasie...

„Doktor stał na placu obok tatarskiego kiosku i patrzył na wieżę. W jej okienku raz jeszcze pokazał się aptekarz, pomachał doktorowi ręką i za chwilę znikł mu z oczu tam, wysoko, we mgle.”

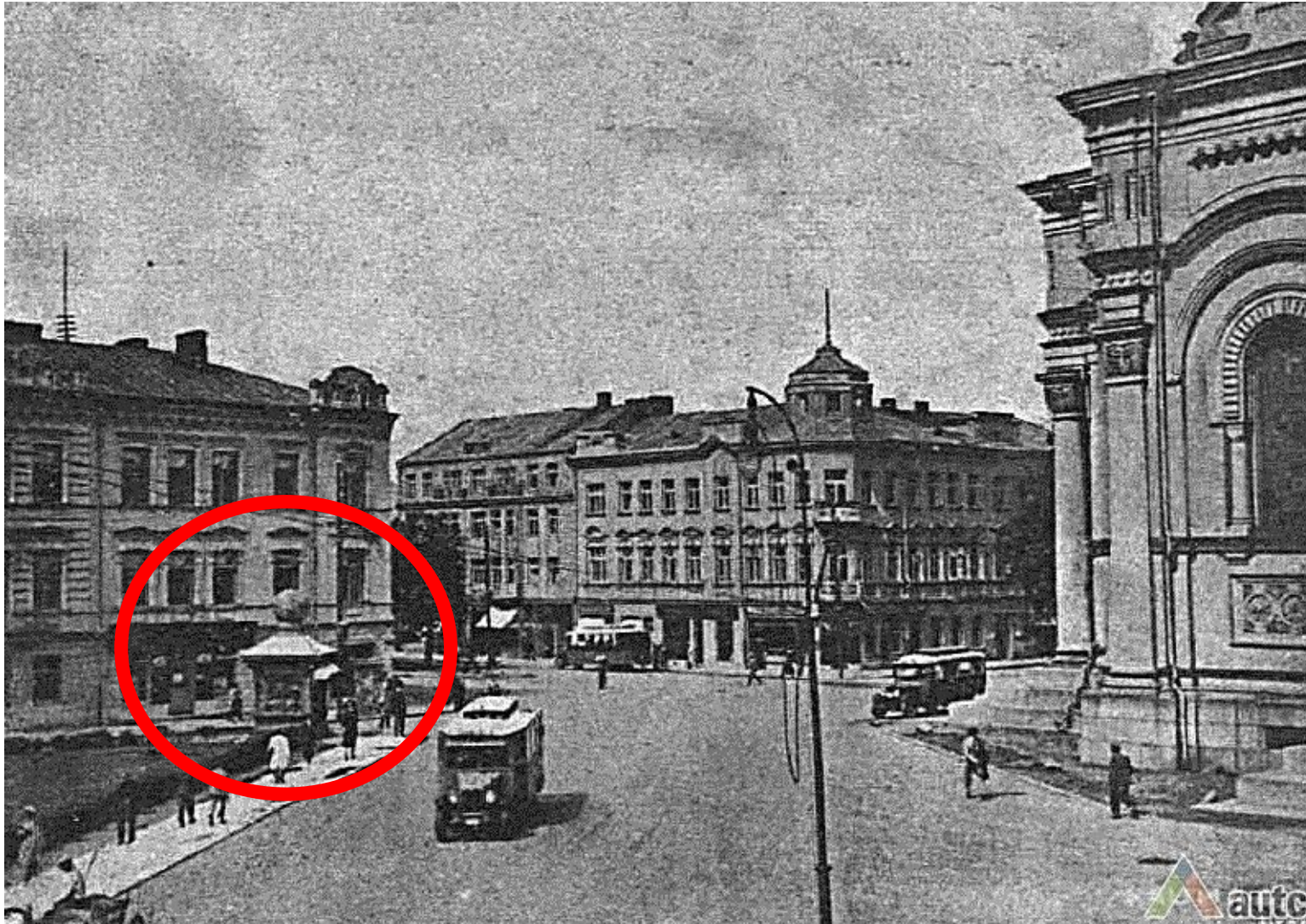

Kiosk tatarski przy Laisvės alėja (Aleja Wolności)

Kiosk tatarski przy kościele św. Michała Archaniota, zwanym również Garnizonowym (*Īgulos bažnyčia*) lub Soborem (Laisvės alėja)

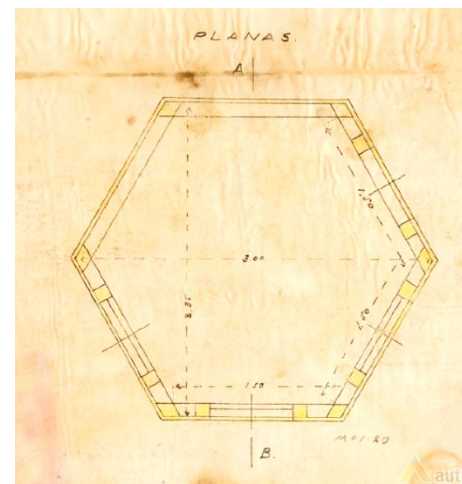
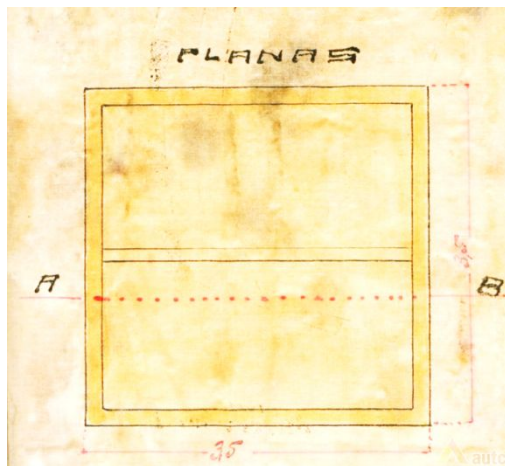
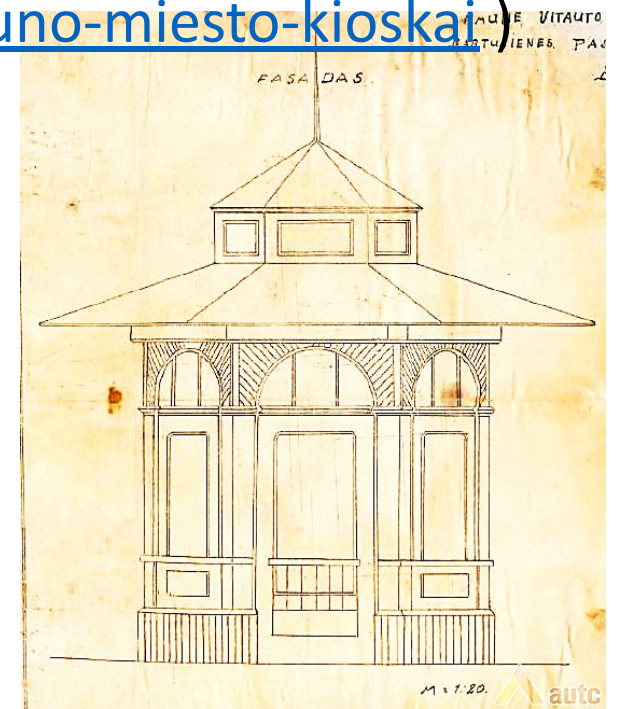
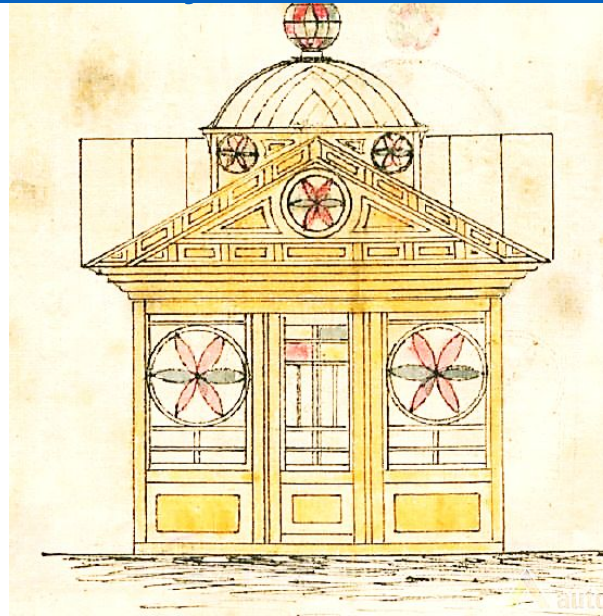
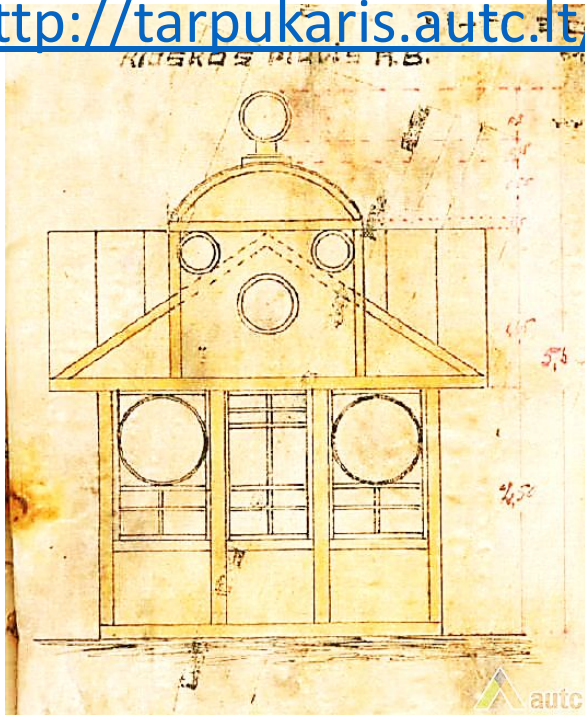

Projekty kiosków tatarskich

(Źródło:

<http://tarpukaris.autc.lt/lt/paieska/objektas/641/istoriniai-kauno-miesto-kioskai>)

Wreszcie...

„dr Wszędobyłski skierował się do domu i szedł pustym chodnikiem, na który tylko od czasu do czasu spadał śpiący liść kasztanowca”

Klamra... bowiem na początku bajki...

„Było już późno. Na opustoszały chodnik tylko od czasu do czasu spadał szeleszczący liść z zatopionego we śnie kasztana, a potem znów zapadała cisza na ulicy.”

I wreszcie na koniec...

„Kiedy wrócił do domu, siadł przy stole i próbował jeszcze czytać bajkę. Ale natychmiast zasnął w krześle - tak był zmęczony. I tylko wiatr, który wpadł przez otwarte okno, zaczął przewracać stronice książki, szukając bajki o piekle.”

Co to za postacie?

Główny
bohater:

DR WSZĘDOBYLSKI?

Jego gość

NIEZNAJOMY - DIABEŁ?

Znajomy

APTEKARZ SICIUSKI?

Przywódcą
piekła

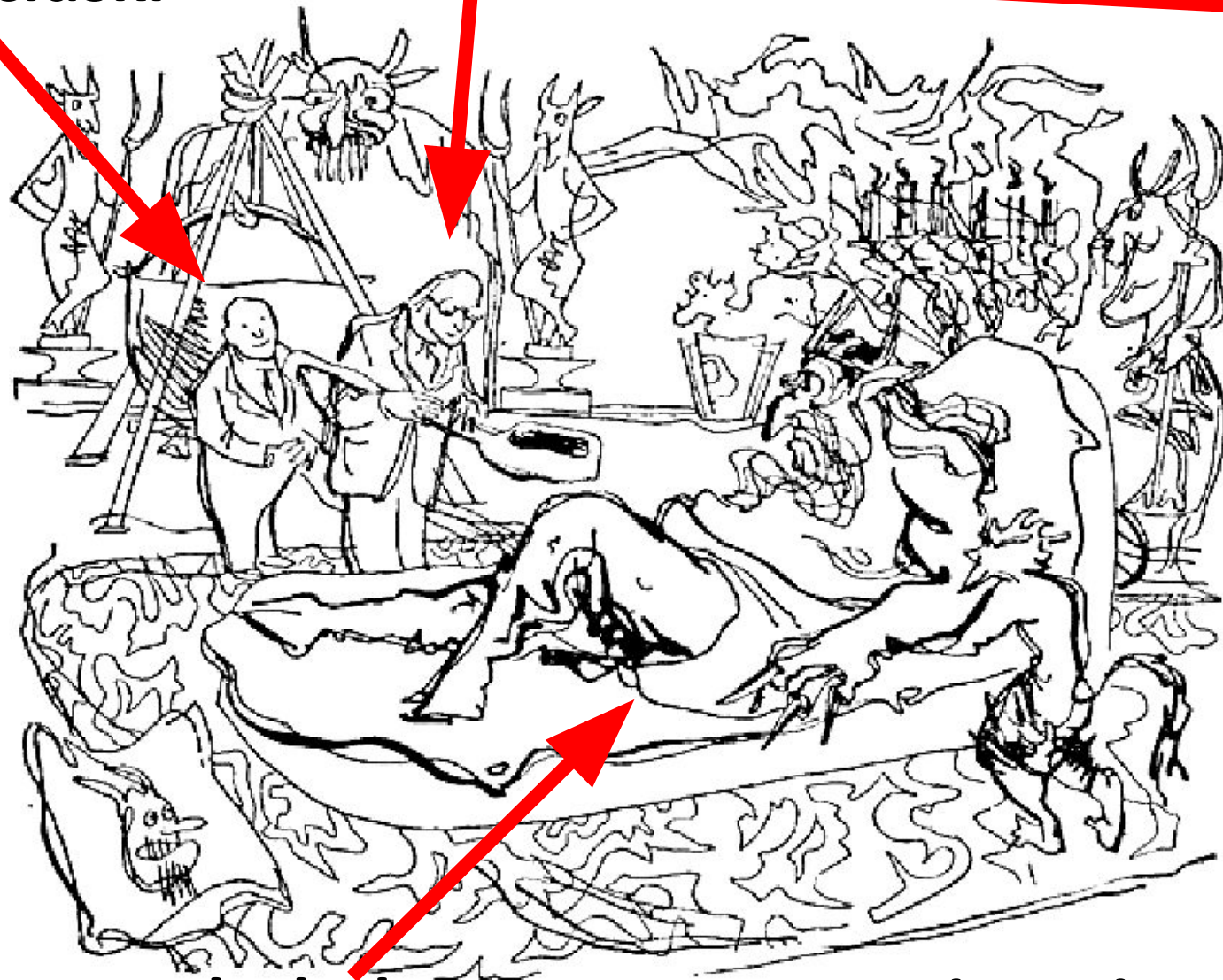
BELZEBUB?

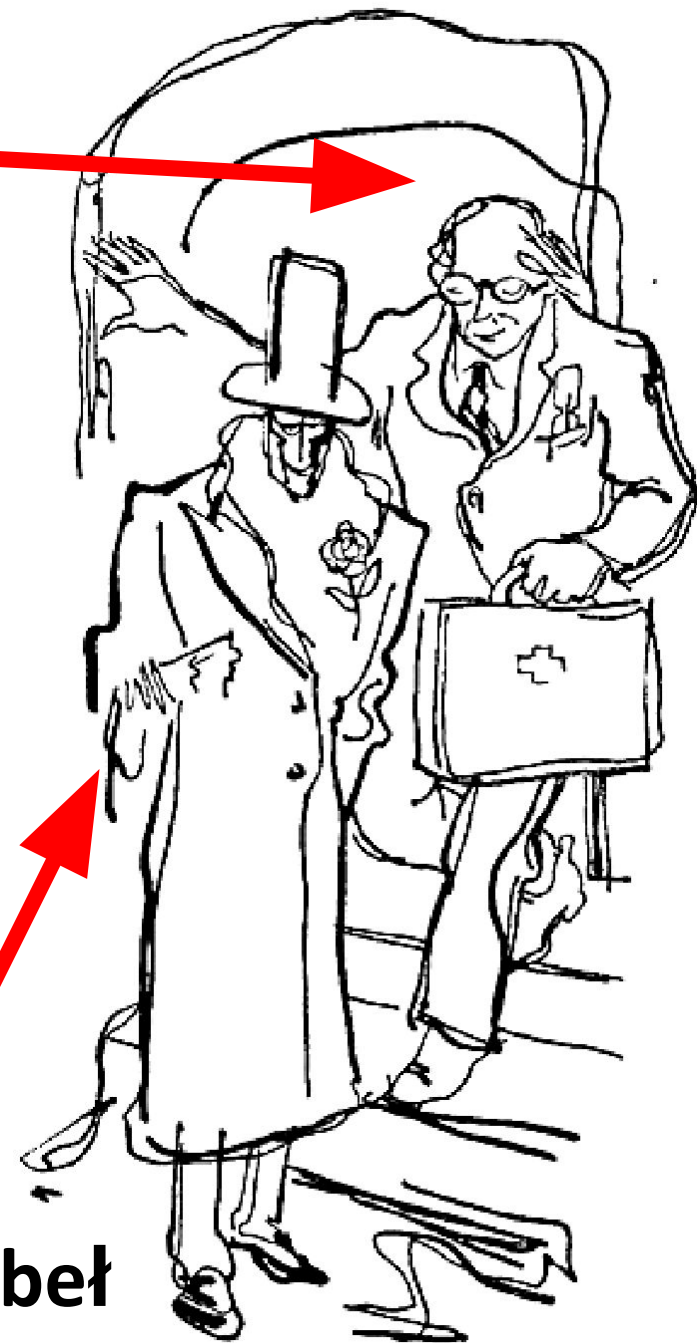
Siciuski

Wszędobylski

Belzebub

Nieznajomy diebeł

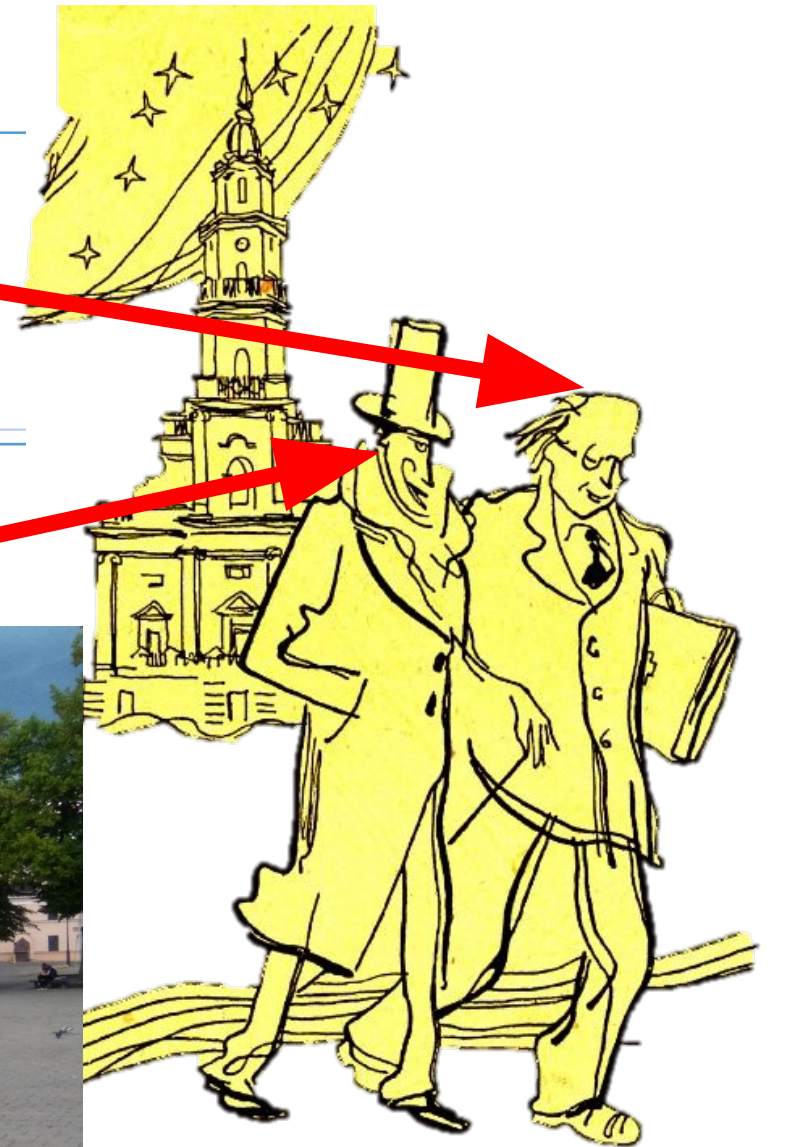
...to znaczy że...

ŁYSY w
okularach
to:

DR WSZĘDOBYLSKI

Jegomość
w
cylindrze
to:

NIEZNAJOMY – DIABEŁ

A ten gość to...

Jonas Vileišis...

burmistrz Kowna w latach 1921-1931...

Miejsca...

Stare Miasto

Plac Ratuszowy

Ratusz

Seminarium i kościół bernardynek

Poczta konna

Muzeum Maironisa

Dom Perkuna

W kościół Witolda

nowe...

Muzeum wojska

Dom bankowca

Muzeum diabłów

Bank

Teatr lalki

Apteka przy al. Wolności

Kościół św. Gertrudy

ul. Grodzieńska

Archikatedra kowieńska

Kioski tatarskie

Miłość, poświęcenie, szarmanckość...
zakończenie niekoniecznie szczęśliwe...

Słowo wstępu

Bajka o miłości arlekina i o czarodzieju bez imienia

...

...

...

Nie dotyczy bajki o Wszędobylskim

Zegar lub zegary...

Bajka o miłości arlekina i o czarodzieju bez imienia
Czarodziejski zegar...

Doktor Wszędobylski w piekle
Zegar na ratuszowej wieży...

...

...

...